

Referatsaker

1. Protokoll fra møte i Kirkerådet 05.-06.03.09 (*vedlagt*)
2. Protokoll fra Komiteen for internasjonale spørsmål (KISP) 02.-03.03.09 (*vedlagt*)
3. Protokoll fra møte i KUIs prosjektkomiteé 23. februar 2009 (*vedlagt*)
4. Protokoll fra årsmøte og rådsmøte i Samarbeidsrådet for tros- og livsynssamfunn (STL) 18.03.09 (*vedlagt*)
5. Referat fra møte i Samarbeidsråd for Menighet og Misjon (SMM) 18. mars 2009 (*vedlagt*)
6. Årsmelding for Kontaktgruppa mellom Islamsk Råd Norge og Mellomkirkelig råd for Den norske kirke 2008 (*vedlagt*) og Protokoll fra møte 10. mars 2009 (*ettersendes*) (U.off § 5.1)
7. Protokoll fra møte i Teologisk nemnd 12.-13. mars 2009 (*ettersendes*)
8. Referat fra møte i Kontaktgruppa mellom Det Mosaiske Trossamfund og Mellomkirkelig råd for Den norske kirke 11. mars 2009 (*ettersendes*)
9. Referat fra møte i NTSF 16.04.09 (*ettersendes*)
10. Protokoll fra møte i Nådens fellesskap - Samarbeidsrådet mellom Dnk og Metodistkirken i Norge 14.04.09 (*ettersendes*)

Forslag til vedtak

Mellomkirkelig råd tar referatsakene til orientering.

Protokollen er godkjent 01.04.09.

Protokoll Kirkerådet (KR)

05.-06.03.2009

Kirkens hus, Oslo

Til stede:

Berit Hagen Agøy
Jorund Andersen
Nils-Tore Andersen
Petter N. Dille
Terje Fonk
Arne Backer Grønningsæter
Tore Johnsen
Lars Erlend Kielland
Svein Arne Lindø

Svein Malmbekk
Johanne M. Ressem
Ingunn Rinde
Kjersti T. Rogne
Olav Skjevesland
Harald Nyeggen Sommer
Tone Synnøve Øygard Steinkopf
Anne L. Tvetter

Fravær under enkelte saker, ved behandling og/eller da vedtak ble fattet:

Olav Skjevesland under sak 8, 9, 18, 19, 20/09
Anne L. Tvetter under sak 1, 8-15, 18-22 og 24/09
Tore Johnsen under sak 18, 19 og 20/09

Til stede fra sekretariatet:

Per Kristian Aschim
Ole-Inge Bekkelund
Per E. Dehlin
Vibeke Fjeld
Guro Høllgren
Jens-Petter Johnsen
Svein M. Køhn
Gard Lindseth

Øyvind Meling
Gerd Karin Røsæg
Jahn-Oluf Skonnord
Synnøve Hinnaland Stendal
Per Tanggaard
Olav Fykse Tveit
Sissel Vartdal
Gunnar Westermoen
Paul Erik Wirgenes

Konsulentene var primært til stede under behandling av egne saker.
Møtet ble ledet av Nils-Tore Andersen, og som vanlig fulgte en ordningen med en saksordfører for hver sak. Det var ingen merknader til innkallingen. Møtet ble innledet med andakt og leders tale.

Saksliste

Saksnr.	Arkivsak	Sakstittel
001/09	09/36	Referatsaker
002/09	09/38	Orienteringssaker
003/09	06/332	Årsmelding for de sentralkirkelige råd 2008
004/09	06/333	Årsplan for de sentralkirkelige råd 2009
005/09	07/289	Budsjett for de sentralkirkelige råd 2009
006/09	08/237	Statsbudsjettet 2010. Prioriteringer for det helhetkirkelige området
007/09	08/237	Statsbudsjettet 2010. Prioriteringer for Kirkerådet
008/09	08/273	Opplysningsvesenets fond 2009 - Tildeling av midler
009/09	09/59	Evaluering av Kirkemøtet 2008. Program og foreløpig saksliste for Kirkemøtet 2009
010/09	08/76	Høringsuttalelse NOU 2007:13 Den nye sameretten
011/09	07/21	Fastsettelse av møtedatoer for Kirkerådet 2010
012/09	06/331	Oppnevning av styremedlemmer til Norges Kristne Råd 2009-2011
013/09	09/69	Tidspunkt for fremtidige Kirkemøter
014/09	05/527	Oppnevning av vararepresentant til styret i Kirkens Familievern
015/09	06/611	Enkelte endringer i Regler om sammensetning av og valg til de døvekirkelige organer, og om formene for deres virksomhet
016/09	06/534	Særskilde preiketekstar 2010-2011
017/09	09/40	Tilsetting av avdelingsdirektør i Avdeling for menighetsutvikling U.OFF.
018/09	08/259	Delegering av fullmakt for tilsetting av generalsekretær i Samisk kirkeråd
019/09	09/64	Delegering av fullmakt for tilsetting av avdelingsdirektør i Avdeling for kommunikasjon, informasjon og IT (kommunikasjonsdirektør)
020/09	08/205	Særskilte regler for de kirkelige valg 2009 - endringer og justeringer
021/09	06/588	Supplerende oppnevning av vara, LVFs generalforsamling 2010
022/09	08/246	Supplerende oppnevning av delegat og vara, KEKs generalforsamling 2009
023/09	07/248	Oppfølging av den nye ekteskapsloven
024/09	09/37	Eventuelt - Bispenominasjon i Stavanger

KR 001/09 Referatsaker

1. Referat fra SMM, 3.09.08
2. Protokoll fra Samisk kirkeråd, 3.-4.09.08
3. Protokoll fra Mellomkirkelig råd, 8.-9.09.08
4. Protokoll fra Bispemøtet, 2.-7.10.08 (utsendt til KM 2008)
5. Protokoll fra KR/AU 14.11.08 (tidligere utsendt)
6. Protokoll fra KR/AU 12.12.08 (tidligere utsendt)
7. Protokoll fra styringsgruppa for trosopplæring, 8.12.08
8. Protokoll fra styringsgruppa for trosopplæring, 20.01.09
9. Protokoll fra Bispemøtet, 27.-28.01.09
10. Protokoll fra KR/AU 19.02.09
11. Referat fra møte i Utvalg for kjønn og likestilling, 25.09.08
12. Referat fra møte i Utvalg for kjønn og likestilling, 20.11.08
13. Referat fra møte i Utvalg for kjønn og likestilling, 26.02.09

KR-001/09 Vedtak:

Kirkerådet tar referatsakene til orientering.

KR 002/09 Orienteringssaker

1. Orienteringer fra Bispemøtet, MKR, SKR og KR (muntlig)
2. Endringer i utlendingsforskriften - Oppfølging av regjeringens innstramning av asylpolitikken, hørings svar, 08.01.09
3. Statsbudsjettet 2009, Trosopplæringsreformen, tildelingsbrev fra KKD, 09.01.09
4. Oversendelse av forslag til liturgisk musikk, 30.01.09
5. Uttalelse fra Mellomkirkelig råd: Nei til ny blasfemiparagraf, 03.02.09
6. Bispemøtets arbeidsform og presesfunksjon, sak BM 03/09 (utredning, vedtak og oversendelsesbrev til KKD)
7. Ny organisasjonsstruktur for Kirkerådets sekretariat
8. Høring - Plan for trosopplæring i Den norske kirke, 09.02.09
9. Oversikt over høringsutvalgene for gudstjenestereformen
10. Ot.prp. nr. 34 (2008-2009) Om lov om endring i lov 7. juni 1996 nr. 31 om Den norske kirke
11. St.prp. nr. 39 (2008-2009) Om endringer i statsbudsjettet for 2009 under Kultur- og kirke departementet (demokratireformen i Den norske kirke)
12. Bærekraft og skaperverk, et felles kirkelig tiår for endring i kirke og samfunn

13. Høringsbrev – Pilegrimsmotivet som nasjonal satsing, 12.02.09
14. Høringssvar – Endring av likestillingsloven § 4 – forbud mot å spørre om graviditet, 06.11.08
15. Høringssvar – Inkorporering av kvinnediskrimineringskonvensjonen i menneskerettslova, 23.01.09
16. Tilskudd til istandsetting av kirkebygg – utvidet investeringsrammeunder rentekompensasjonsordningen for kirkebygg m.m., rundskriv fra KKD, 16.02.09.

KR-002/09 Vedtak:

Kirkerådet tar sakene til orientering med de kommentarer som fremkom i møtet.

KR 003/09 Årsmelding for de sentralkirkelige råd 2008

KR-003/09 Vedtak:

1. Kirkerådet godkjenner meldingen om virksomheten i Kirkerådet, Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig råd i 2008 med de merknader som er fremkommet i møtet.
2. Årsmeldingen oversendes Kultur- og Kirkedepartementet og Kirkemøtet til orientering.
3. Kirkerådet ber direktør utarbeide en kortversjon av årsmeldingen som kan sendes ut til landets menigheter mm.

KR 004/09 Årsplan for de sentralkirkelige råd 2009

Kirkerådets behandling

Kirkerådet vektla i sin behandling av årsplanen at det fortsatt må være en tydelig satsing på ”Kirke for 18-30”, blant annet mht lederutvikling for unge.

KR-004/09 Vedtak:

Kirkerådet vedtar det fremlagte forslag til samlet årsplan for Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd for 2009 med de endringer som fremkom i møtet.

KR-005/09 Vedtak:

Kirkerådet vedtar den fremlagte budsjettfordeling for 2009 for Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråds og Kirkerådets virksomhet.

Kirkerådets behandling

Svein Arne Lindø fremmet forslag om ny formulering i pkt. 1:

”Kirkerådet vil be om at departementet tar initiativ overfor KRD med sikte på å legge sterkere føringer for å benytte noe mer av overføringene til kommunen til de kirkelige utgiftsforpliktelsene.”

Forslaget ble vedtatt.

Svein Malmbekk fremmet forslag om å ta inn lulesamisk stillingsressurs i pkt. 2

Forslaget falt.

Hele forslaget ble enstemmig vedtatt.

KR-006/09 Vedtak:

1. Kirkerådet vil uttrykke bekymring for lokalkirkens økonomi og vil sterkt understreke behovet for økte tildelinger til lokalkirken.

Kirkerådet vil be om at departementet tar initiativ overfor KRD med sikte på å legge sterkere føringer for å benytte noe mer av overføringene til kommunen til de kirkelige utgiftsforpliktelsene.

Kirkerådet mener rammene for rentekompensasjonsordningen bør økes og bli en fast ordning.

2. På de felleskirkelige tiltakene vil Kirkerådet prioritere Trosopplæringsreformen, prestestillinger i menigheter med sterk befolkningsvekst og spesialprestestillinger, diakonal satsing på sentralt, regionalt og lokalt nivå samt ressurser til arbeidet med valg og demokrati.

3. Kirkerådet ber om at det fra statlige kulturmidler i 2009 økes tilsvarende i 2010 slik at den kirkelige kultursatsingen kan utvikles i alle bispedømmerådene.
4. Kirkerådet peker på behovet for økt tilskudd til forsøks- og utviklingstiltak i kirken/menighetene utover de 4 mill kr som er bevilget for 2009.
5. Kirkerådet ber om at det nå stilles bevilgninger til disposisjon både sentralt og regionalt slik at Den norske kirkes engasjement rundt klima, miljø, forbruk og rettferdig fordeling/fattigdomsbekjempelse internasjonalt kan følges opp.
(jfr. Kirkemøtets vedtak i sak KM 5/08 Bærekraft og skaperverk og sak KM 4/07 Truet liv – troens svar.)

KR 007/09 Statsbudsjettet 2010. Prioriteringer for Kirkerådet

KR-007/09 Vedtak:

Kirkerådet prioriterer følgende tiltak for 2010 på grunnlag av nedennevnte satsingsområder:

1. Trosopplæringsreformen – videre opptrapping
2. IKT-utvikling
3. Økte kostnader til ledelse og administrasjon
4. Menighetsutvikling og gudstjenesteliv (samkjøring av planarbeid)
5. Samisk kirkeliv
6. Rekruttering
7. Kontingenter til økumeniske organisasjoner
8. Skaperverk og bærekraft

KR 008/09 Opplysningsvesenets fond 2009 - Tildeling av midler

Kirkerådets behandling

Harald Nyeggen Sommer fremmet forslag om at prosjekt nr. 4 NKSS kr. 50.000 utgår, og at tildeling til Kirkens Ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep økes med kr. 50.000.

Forslaget falt med 6 mot 7 stemmer.

KR-008/09 Vedtak:

Tildelingen fra Opplysningsvesenets fond til kirkelige formål er for 2009: **kr 23 500 000**

Kirkerådet gir direktør fullmakt til å omdisponere innenfor Kirkerådets prosjekter.

Brukes det lite på et prosjekt, kan midler overføres til et annet prosjekt.

Fellestiltak: **kr 8 511 900**

Kirkerådet avsetter til økumeniske kontingenter (pålagt gjennom St.prp nr. 1): **kr 3 914 000**

Kirkerådet avsetter til generalforsamlinger og delegasjonsutgifter: **kr 452 000**

10 % til søsterkirker, fordelt av Mellomkirkelig råd: **kr 1 913 400**

Administrasjonstilskudd: **kr 2 232 500**

Kirkemøtets andel: **kr 7 494 050**

Av Kirkemøtets andel avsetter Kirkerådet til kirkelige pilotprosjekter og Kirkerådets prosjekter: **kr 4 431 050**

Av Kirkemøtets andel avsetter Kirkerådet til prosjekter innenfor samisk kirkeliv: **kr 700 000**

Av Kirkemøtets andel avsetter Kirkerådet til eksterne prosjekter i henhold til saksutredningen: **kr 2 363 000**

Bispedømmenes andel: **kr 7 494 050**

Til bispedømmene tildeles følgende beløp:

Bispedømme	Tildelingssum 1	Regionale SMM-tiltak
Oslo	517 918	100 000
Borg	607 435	100 000
Hamar	690 557	100 000
Tunsberg	569 070	100 000
Agder og Telemark	639 405	100 000
Stavanger	466 766	100 000
Bjergvin	812 044	100 000
Møre	453 978	100 000
Nidaros	633 011	100 000
Sør-Hålogaland	492 342	100 000
Nord-Hålogaland	511 524	100 000

KR 009/09 Evaluering av Kirkemøtet 2008. Program og foreløpig saksliste for Kirkemøtet 2009

KR-009/09 Vedtak:

1. Kirkerådet vedtar følgende foreløpige saksliste for Kirkemøtet 2009:

- KM 01/09 Innstilling fra protokollkomiteen
- KM 02/09 Valg og oppnevninger
- KM 03/08 Orienteringssaker
 - 1. Statusrapport fra arbeidet med Reform av kirkens gudstjenesteliv
 - 2. Protokoll fra Ungdommens kirkemøte 2009
 - 3. Protokoll fra Bispemøtet 2009
 - 4. Årsmelding for Sjømannskirken/Norsk kirke i utlandet 2008
 - 5. Årsmelding for Døvekirkenes fellesråd 2008
 - 6. Årsmelding for De sentralkirkelige råd 2008
- KM 04/08 Plan for trosopplæring
- KM 05/09 Kirke for 18 – 30
- KM 06/09 Regler for valg av Kirkeråd
- KM 07/09 Migrantmenigheter

2. Kirkerådet ber sekretariatet arbeide videre med planleggingen av Kirkemøtet 2009 med utgangspunkt i de synspunkter som fremkom i møtet.

KR 010/09 Høringsuttalelse NOU 2007:13 Den nye sameretten

KR-010/09 Vedtak:

Kirkerådet vedtar den vedlagte høringsuttalelsen (se bak i protokollen).

KR 011/09 Fastsettelse av møtedatoer for Kirkerådet 2010

KR-011/09 Vedtak:

Kirkerådet fastsetter følgende møtedatoer for 2010:

- Torsdag 11.- lørdag 13. mars
- Torsdag 27.- lørdag 29. mai
- Onsdag 15.- fredag 17. september

KR 012/09

Oppnevning av styremedlemmer til Norges Kristne Råd 2009-2011

KR-012/09 Vedtak:

Kirkerådet gjenoppnevner følgende personer til styret i Norges Kristne Råd for perioden fra Rådsmøtet 2009 til og med Rådsmøtet 2011:

Medlem:

Generalsekretæren i MKR
Oslo biskop
Anne Karin Kristensen

Vara:

ass. generalsekretær
domprosten i Oslo bispedømme
Marianne Kraft

KR 013/09

Tidspunkt for fremtidige Kirkemøter

Kirkerådets behandling

Lars Erlend Kielland fremmet forslag om at endring av tidspunkt for Kirkemøtet gjøres gjeldende fra 2012.

Forslaget falt med 6 mot 8 stemmer.

KR-013/09 Vedtak:

1. Kirkemøtet fra og med 2011 legges til første hele uken etter påske. Dersom påsken kommer så sent at Kirkemøtet vil bli lagt til begynnelsen av mai, legges Kirkemøtets start til to uker før palmesøndag.
2. Kirkerådet mener det er viktig at tidspunktet fra når en blir valgt inn i et råd til når rådet trer i funksjon, bør være så kort som mulig. Kirkerådet går inn for at Kirkerådet trer i funksjon umiddelbart etter at medlemmene er valgt, for å sikre en best mulig forankring i bispedømmerådene.

**KR 014/09 Oppnevning av vararepresentant til styret i Kirkens
Familievern**

KR-014/09 Vedtak:

Kirkerådet oppnevner diakonirådgiver Terje M. Lund som vararepresentant til styret i Kirkens Familievern for 2009 og 2010.

**KR 015/09 Enkelte endringer i Regler om sammensetning av og
valg til de døvekirkelige organer, og om formene for
deres virksomhet**

KR-015/09 Vedtak:

Saken sendes tilbake til Døvekirkenes fellestråd for ny vurdering ut fra de momenter som er beskrevet i saksdokumentet.

KR 016/09 Særskilde preiketekstar 2010-2011

Kirkerådets behandling

Olav Skjevesland fremmet forslag om å stryke særskilt tekst 13. søndag e. pinse.

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Administrasjonen orienterte om at vedtaket fattes under forutsetning av at Bispemøtet ikke har noen innvendinger.

KR-016/09 Vedtak:

1.

Nynorsk

Kyrkjeåret 2010-2011 har evangelietekstane i 1. rekkja som preiketekstar med desse unntaka:

Søndag	Tekst	Tilleggstekst	Tidligere brukt
3. søndag i advent:	Jes 35,3-10		1980/81 og 1994/95
Nyårsaftan:	Jer 29,11	T-tekst	1997/98
Oskeonsdag:	1 Joh 3,18-24	T-tekst	Ikkje brukt før
Skjærtorsdag:	Luk 22,14-20	T-tekst	1992/93
5. søndag e. påske:	Ef 3,14-21		1990/91
Pinsedag:	Apg 2,1-11		1998/99
7. søndag e. pinse:	5 Mos 30,11-16		1984/85
10. søndag e. pinse:	1 Kor 3,10-17		1978/79
19. søndag e. pinse:	Sal 73,23-28		1990/91
Bots- og bededag:	Hebr 3,7-14	T-tekst	Ikkje brukt før
22. søndag e. pinse:	2 Mos 3,11-15		1986/87
1. mai:	Amos 5,14-15		1998/99

Teksten for Langfredag er Luk 22,39-23,46.

Bokmål

Kirkeåret 2010-2011 har evangelietekstene i 1. rekke som pretekster med disse unntakene:

Søndag	Tekst	Tilleggstekst	Tidligere brukt
3. søndag i advent:	Jes 35,3-10		1980/81 og 1994/95
Nyttårsaftan:	Jer 29,11	T-tekst	1997/98
Askeonsdag:	1 Joh 3,18-24	T-tekst	Ikke tidligere brukt
Skjærtorsdag:	Luk 22,14-20	T-tekst	1992/93
5. søndag e. påske:	Ef 3,14-21		1990/91
Pinsedag:	Apg 2,1-11		1998/99

7. søndag e. pinse:	5 Mos 30,11-16		1984/85
10. søndag e. pinse:	1 Kor 3,10-17		1978/79
19. søndag e. pinse:	Sal 73,23-28		1990/91
Bots- og bededag	Hebr 3,7-14	T-tekst	Ikke tidligere brukt
22. søndag e. pinse:	2 Mos 3,11-15		1986/87
1. mai:	Amos 5,14-15		1998/99

Teksten for Langfredag er Luk 22,39-23,46.

2. Vedtaket er fattet under forutsetning av at Bispemøtet ikke har noen innvendinger.

KR 017/09 Tilsetting av avdelingsdirektør i Avdeling for menighetsutvikling

Saken ble behandlet i lukket møte. Øyvind Meling og Per E. Dehlin var til stede som representanter fra fagorganisasjonene.

KR-017/09 Vedtak:

Søker nr 2 Paul Erik Wirgenes tilsettes som avdelingsdirektør i Avdeling for menighetsutvikling.

KR 018/09 Delegering av fullmakt for tilsetting av generalsekretær i Samisk kirkeråd

KR-018/09 Vedtak:

Kirkerådet delegerer til Kirkerådets AU å tilsette i stilling som generalsekretær i henhold til personalreglementets § 9 nr. 1 i.f.

**KR 019/09 Delegering av fullmakt for tilsetting av
avdelingsdirektør i Avdeling for kommunikasjon,
informasjon og IT (kommunikasjonsdirektør)**

Kirkerådets behandling

Harald Nyeggen Sommer fremmet forslag om at tilsettingen foretas av Kirkerådet i maimøtet.

Forslaget falt mot 2 stemmer.

KR-019/09 Vedtak:

Kirkerådet delegerer til Kirkerådets AU å tilsette i stilling som kommunikasjonsdirektør i henhold til personalreglementets § 9 nr. 1 i.f.

**KR 020/09 Særskilte regler for de kirkelige valg 2009 -
endringer og justeringer**

KR-020/09 Vedtak:

1. Kirkerådet tar vurderingen av de rettslige og økonomiske rammebetingelsene for demokratireformen til orientering. De økonomiske rammebetingelsene tilsier ikke endringer i "Særskilte regler for de kirkelige valg 2009". Kirkerådet vil påpeke at de økonomiske rammene neppe er tilstrekkelig til full godtgjørelse til valgstyret og stemmestyret på linje med tilsvarende valgfunksjonærer ved stortingsvalget, og har merket seg at regjeringen legger til grunn at det nedlegges en viss frivillig innsats ved kirkevalg.
2. Kirkerådet vedtar følgende tillegg og endringer i "Særskilte regler ved de kirkelige valg 2009" vedtatt av Kirkemøtet (KM 11/08):

- Særskilte regler for valg av menighetsråd ved valgordningsforsøkene i 2009 (BM) § 4 og 5 skal lyde:

§ 4. Manntall

§ 4.1 I anledning valget benyttes et eget kirkelig manntall utarbeidet på grunnlag av det kirkelige medlemsregisteret. Manntallet skal inneholde alle stemmeberettigede medlemmer av Den norske kirke bosatt i soknet, jf. §§ 3.1 og 3.2.

§ 4.2 Opphevet

§ 4.3 Personer som ikke står oppført i det kirkelige manntall, men som mener seg stemmeberettiget ved menighetsrådsvalget, skal på den måte som finnes tjenlig, oppfordres til å melde seg til menighetskontoret innen 1. september.

På dette grunnlag utarbeider menighetsrådet et kirkelig manntall over personer som antas å ha stemmerett ved valget.

Også personer som er flyttet til menigheten etter 1. september og frem til valgdagen, kan avgi stemme, jf. § 11.4 fjerde ledd.

§ 4.4 Det utarbeidede manntall blir gjeldende for valgperioden. I denne tid skal dog personer føres inn i manntallet når de overfor menighetsrådets leder godtgjør at de har fått stemmerett i soknet og eventuelt strykes hvis det godtgjøres at de ikke lenger har slik stemmerett.

§ 5. Utlegging av manntall og kunngjøring om utlegging.

§ 5.1 Det kirkelige manntall skal senest 10. august legges ut til alminnelig ettersyn på offentlig kunngjort sted. Ettersynet reguleres på en slik måte at den enkelte person kun får kjennskap til opplysninger angående seg selv eller en annen person som en har fått fullmakt fra.

§ 5.2 Den som mener at vedkommende selv eller noen annen uriktig er blitt innført eller utelatt fra manntallet i soknet, kan kreve at valgstyret retter opp feilen. Kravet skal være skriftlig og begrunnet.

Menighetsrådet kan oppdatere manntallet så lenge det er praktisk mulig.

§ 5.3 Kunngjøring om utlegging av manntall og klagefrist skjer på den måten som menighetsrådet i samsvar med stedlig praksis finner nødvendig og tilstrekkelig.

- Særskilte reglar for val av sokneråd ved valordningsforsøka 2009 (NN) § 4 og 5 skal lyde:

§ 4. Manntal

§ 4.1 I valet vert det brukt eit eige kyrkjeleg manntal som er laga på grunnlag av det kyrkjelege medlemsregisteret. Manntalet skal innehalde alle medlemmar i Den norske kyrkja som har røysterett og er busette i soknet, jf. §§ 3.1 og 3.2.

§ 4.2 Oppheva

§ 4.3 Personar som ikkje står oppført i det kyrkjelege manntalet, men som meiner dei har røysterett ved soknerådsvalet, skal på ein eigna måte oppmodast om å melde seg til kyrkjelydskontoret innan 1. september.

På dette grunnlaget utarbeider soknerådet eit kyrkjeleg manntal over personar som ein reknar med har røysterett ved valet.

Personar som har flytta til kyrkjelyden etter 1. september og fram til valdagen, kan og røysta, jf. § 11.4 fjerde ledd.

§ 4.4 Manntalet som er utarbeidd vert gjeldande i valperioden. I denne tida skal likevel personar førast inn i manntalet når dei kan godtgjera for leiaren i soknerådet at dei har fått røysterett i soknet og eventuelt vert strokne dersom det kan dokumenterast at dei ikkje lenger har ein slik røysterett.

§ 5. Utlegging av manntal og kunngjering om utlegging.

§ 5.1 Det kyrkjelege manntalet skal leggjast ut seinast 10. august til alminneleg ettersyn på ein stad som er offentleg kunngjort. Ettersynet vert å regulera på ein slik måte at den einskilde personen berre får kjennskap til opplysningar om seg sjølv eller ein annan person som han har fått fullmakt frå.

§ 5.2 Den som meiner at ein sjølv eller nokon annan med urette er innført eller utelaten frå manntalet i soknet, kan krevje at valstyret rettar feilen. Kravet skal være skriftleg og grunngjeve.

Soknerådet kan oppdatera manntalet så lenge det praktisk er mogleg.

§ 5.3 Kunngjering om utlegging av manntal og klagefrist skjer på den måten som soknerådet ser som naudsynt og tilstrekkeleg i samsvar med praksisen på staden.

- *Særskilte regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet i 2009 V § 2-1 skal lyde:*

§ 2-1 Nominasjonskomiteen for valg av leke medlemmer i Oslo bispedømme er nominasjonkomité for det særskilte valget av representant fra døvemenighetene til Oslo bispedømmeråd.

- *Særskilte regler for valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet i 2009 VIII § 1-2 annet punktum skal lyde:*

§ 1-2 (...) Frist for innberetning av resultatet ved direkte valg/direkte valgomgang på leke medlemmer er 25. september.

3. Kirkerådet gir direktøren fullmakt til å foreta mindre justeringer i valgreglene.

**KR 021/09 Supplerende oppnevning av vara, LVFs
 generalforsamling 2010**

KR-021/09 Vedtak:

Kirkerådet oppnevner Arne Backer Grønningsæter som vara for KR's nestleder Anne Louise Tveter til LVFs generalforsamling i 2010.

**KR 022/09 Supplerende oppnevning av delegat og vara, KEKs
 generalforsamling 2009**

KR-022/09 Vedtak:

Kirkerådet ber sekretariatet i samarbeid med Samisk kirkeråd om å oppnevne to personer som kan erstatte delegat og varadelegat til KEKs generalforsamling i 2009, i samsvar med tidligere gitte retningslinjer for en balansert sammensetning av delegasjonen.

KR 023/09 Oppfølging av den nye ekteskapsloven

KR-023/09 Vedtak:

Kirkerådet ber om å få saken tilbake i sitt maimøte.

KR 024/09 Eventuelt - Bispenominasjon i Stavanger

Harald Nyeggen Sommer tok opp at det ikke var nominert noen kvinnelig kandidat til bispeembetet i Stavanger. Saken ble drøftet.

Vedlegg til sak KR 10/09

Kirkerådets høringsuttalelse til NOU 2007:13 *Den nye sameretten*

1. Kirkerådet takker for utredningen fra Samerettsutvalget NOU 2007: 13 *Den nye sameretten*. Kirkerådet ser at en har tatt lærdom av arbeidet med Finnmarksloven, og tatt inn over seg den kritikken som fulgte i samband med behandlingen av denne saken. Kirken er opptatt av likeverd for hele befolkningen, men likeverd kan ikke defineres bare på flertallsbefolkningens premisser. For Kirkerådet er det derfor viktig at en ny lovgivning på dette området anerkjenner samenes status som urfolk, og er i tråd med menneskerettighetene og folkeretten. Det er viktig at lovgivningen gjenspeiler det faktum at staten Norge er etablert på territoriet til to folk, det samiske og det norske, og at lovforslaget i denne sammenheng bidrar til forsoning og rettferdighet, og sikrer at mennesker med ulik identitet og historie kan leve sammen i det samme område.

Kirkerådet er positiv til store deler av de forslag som legges frem i NOU 2007: 13 *Den nye sameretten*, men har noen særskilte merknader.

2. Kirkerådet ser at spørsmålet om det bør etableres egne ordninger for å oppfylle statens folkerettslige forpliktelser om å kartlegge og anerkjenne rettigheter i de tradisjonelle samiske områdene fra og med Troms fylke og sørover, står sentralt i utredningen. Kirkerådet støtter forslaget om å opprette en utredende kommisjon (Kartleggingskommisjonen) og en egen særdomstol for de tradisjonelle samiske områdene fra og med Troms fylke og sørover – etter modell av Finnmarkskommisjonen og Utmarksdomstolen for Finnmark. Kirkerådet er her glad for at også sjøsamiske rettigheter til fjord og kystressursene inngår i Kartleggingskommisjonens mandatområde.

Kirkerådet har merket seg at det fra folkerettslig eksperthold er satt spørsmålsteget ved § 4 der det i mandatet er formulert at kartleggingskommisjonen skal utrede bruks- og eierrettigheter kun på grunnlag av nasjonal rett. Kirkerådet vil her be om at det eksplisitt i lovet gjøres klart at også folkeretten skal være grunnlag for utredningen av slike rettighetsspørsmål.

Kirkerådet ser at utvalget drøfter de enkelte bestemmelsene som skal gjelde for Kartleggingskommisjonen og utmarksdomstolen, og har merket seg at to av utvalgets medlemmer mener bare samer skal ha adgang til det særlige apparatet som Kartleggingskommisjonen og utmarksdomstolen vil utgjøre. Kirkerådet mener i likhet med flertallet at det ikke er hensiktsmessig å trekke noe slikt etnisk skille – og at ordningen bør være åpen både for samer og andre og også gjelde for samer fra svensk side.

3. Kirkerådet ser det som positivt at det innføres en ny forvaltningsordning for gjenværende statsgrunn i Nordland og Troms, men er usikker på om denne skal begrenses kun til disse to fylkene. Det viktig at dette nye eierorganet, *Hålogalandsallmenningen*, sikrer en tilstrekkelig samisk innflytelse. Kirkerådet har merket seg at flere av utvalgsmedlemmene ønsker en større grad av samisk representasjon i allmenningens styre og i de kommunale utmarksstyrene, samt at

dette også har fått støtte fra folkerettslig eksperthold. Kirkerådet ber om at slik representasjon er i tråd med folkeretten.

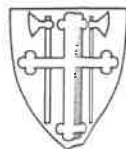
4. Kirkerådet har merket seg den uroen som er signalisert fra bredden av sørsamiske miljøer. Det hevdes at samiske rettigheter med samerettsutvalgets lovforslag vil stå svakere sør for Nordland. Kirkerådet støtter denne oppfatningen.

Fjelloven definerer samiske rettigheter kun som en reindriftsrett, og kun som en bruksrett. Implisitt forutsettes det at det ikke eksisterer områder i det sørsamiske området som berettiger eiendomsrett og besittelsesrett i henhold til ILO – konvensjon nr. 169 artikkel 14 (1). Dette er det stilt spørsmålstegn ved fra folkerettslig eksperthold.

Kirkerådet merker seg også at sørsamenes eventuelle rettigheter basert på bruk knyttet til jakt, fangst og fiske er utelatt som rettsgrunnlag i det samiske området sør for Nordland. Dette er ikke rimelig, og rådet ber derfor om at lovgiver også ivaretar rettigheter bygd på slike forhold i lovgivningen.

Kirkerådet vil påpeke at samiske rettigheter er spesielt utsatt i det sørsamiske området, og at behovet for et tydelig rettsvern derfor er betydelig. Rådet vil be om at det tas hensyn til dette i utarbeidelsen av loven.

5. I forholdet til endring i reindriftsloven, er det viktig for reindriften og for reindriftssamene som flytter mellom ulike fylker og regioner at de ikke har for mange forskjellige forvaltningsregimer å forholde seg til. De vil være avhengige av at det finnes gode ordninger som ser mest mulig like ut rundt om i landet – og som også i størst mulig grad er harmonisert med nabolandenes lovverk. Kirkerådet ser derfor positivt på at de forslagene som fremmes, med ett unntak, er fremmet av et samlet utvalg. Kirkerådet støtter at reindriftsretten synliggjøres som en selvstendig bruksrett i statsallmenninger i Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Hedmark hvor det drives samisk reindrift – og at det foreslås en styrket reindriftsrepresentasjon i de aktuelle fjellstyrene.
6. Kirkerådet er også glade for det grundige arbeidet utvalget har gjort for å vurdere hvordan konsultasjoner mellom offentlige myndigheter og representanter for samiske interesser og interessehavere kan lovreguleres.
7. Endelig vil Kirkerådet peke på et anliggende som utvalget ikke har fanget opp. Med hensyn til bestemmelsene om landrettigheter i ILO-konvensjon nr. 169 sier konvensjonens artikkel 13 (1) uttrykkelig at det ikke bare skal tas hensyn til næringsbruk i vurderingen av urfolks landrettigheter. Regjeringene bes også om å respektere den spesielle betydningen landområdene har for det berørte urfolkets kulturelle og åndelige verdier knyttet til landskapet. Kirkerådet vil derfor be om at det også ved vurdering av samiske rettigheter også tas hensyn til ulike steder og områders særskilte kulturelle eller åndelige betydning. Tradisjonelle gravplasser, helligsteder etc. kan være eksempler på hva dette dreier seg om. Territorium er ikke bare et spørsmål knyttet til næringsutøvelse, men griper inn i folks forståelse av seg selv og omgivelsene. Kirkerådet ber lovgiver vurdere dette perspektivet i sitt arbeid med lovgivningen.

KISP-medlemmene

Dato: 18.03.2009

Vår ref: 09/3-12 GLI

Deres ref:

Referat fra møte i KISP 2. og 3. mars 2009

Tilstede: Gwen Berge (Fung. leder), Daniela Rapisarda, Eilert Lund Rostrup, Estrid Hessellund, Harald Nyeggen Sommer, Inga Marja Matsdatter Stein fjell (ikke sak 07/09, 09/09), Jens Aas Hansen, Kari Jordheim (ikke sak 06/09, 07/09, 08/09, 09/09), Marit Skjeggestad, Ragnhild Dybdahl (ikke sak 06/09, 07/09, 08/09, 09/09) Stig Lægdene (ikke sak 07/09, 09/09), Wenche Fone (ikke sak 07/09, 09/09), Gard Lindseth (sekr.)

Fravær: Ingar Nikolaisen Kuoljok, Knut Bjørsen Teige, Iver Neumann, Raag Rolfsen (permisjon)

KISP 01/09: Godkjenning av innkalling og dagsorden

Vedtak

KISP godkjenner innkallingen og dagsorden

KISP 02/09: Den norske kirkes økumeniske profil – utfordringer nasjonalt og internasjonalt

Innledning ved leder i Mellomkirkelig råd Berit Hagen Agøy

Samtale

I samtalen i etterkant ble det diskutert *økumenikk som mål* vs. *økumenikk som arena*. Det var stor grad av enighet om at det ikke er mulig å skille disse temaene. Samtidig kom det frem at for KISP sin del er det kanskje viktigst å forholde seg til den økumeniske arenaen – og de temaene som diskuteres her. Selve målet med økumenikken – å bygge kirkens enhet – er et ansvar som i større grad faller på MKR.

Økumenikken har også en teologisk innfallsvinkel og en sosial-etisk (tematisk). Det er sistnevnte som er mest relevant for oss. De teologiske samtalene tar Teologisk Nemnd (under MKR) seg av.

Det ble også diskutert hvorvidt det er temaer som ikke egner seg for å diskutere økumenisk. I Norge har vi opplevd at Midtøsten spørsmål er problematisk å diskutere i Norges Kristne Råd (NKR). Felles uttalelser om denne tematikken blir gjerne tannløse pga. bredden av kirkesamfunn som er med i NKR. Imidlertid ser vi at miljø og skaperverk er et tema som har vist seg veldig egnet som økumenisk tema – og hvor engasjementet blir styrket av en økumenisk tilnærming.

Internasjonalt er Den norske kirke involvert økumenisk primært gjennom Kirkenes Verdensråd (KV), Lutherske Verdensforbund (LVF) og Konferansen av Europeiske kirker (KEK). KEK.

For KISP er det viktig med en bevissthet omkring hva som foregår økumenisk på den internasjonale arena. KISP trenger å holde dørene åpne til de prosessene som finner sted økumenisk, som f.eks AGAPE-prosessen (om økonomisk globalisering). KISP kan også bidra til at slike spørsmål ikke bare blir diskutert av en liten eksklusiv klubb i KV. Også i forhold til klimakrisen trengs økumenikken og det internasjonale samarbeidet. Som kirke bør vi i større grad organisere oss mellom land og kirker for å få til politiske løsninger på den globale arenen: f.eks i forbindelse med klimaforhandlingene.

KISP er MKR sitt fagorgan: MKR trenger KISP for å jobbe faglig, og KISP må hjelpe MKR til å utrede saker for at de skal best mulig. KISP må også hjelpe MKR mht. hvilke temaer som MKR skal fronte internasjonalt f.eks på generalforsamlinger i KV; LVF og KEK. MKR må ha en breddekning i det de sier – allment og på et overordnet plan. KISP kan være mer spesifikke og mer utfordrende – fordi vi har en annen status i systemet.

KISP trengs for å bidra med faglighet inn i den økumeniske agendaen. Vi bør ikke kompromisse på vår faglighet. På et senere tidspunkt i prosessen, kan de taktiske disposisjonene komme inn og en kan vurdere hvordan en best og mest praktisk engasjere seg for å få gjennomslag i våre saker..

Vedtak

KISP takker for innledningen og har følgende kommentarer til hvordan KISP kan bidra inn i den økumeniske bevegelsen fremover:

1. KISP stadfester at den ønsker å være MKR sitt fagorgan, og at komiteen ønsker å bli brukt aktivt av MKR til å forberede saker til MKR. KISP ønsker at KISP-møtene fortrinnsvis arrangeres i forkant av møtene i MKR, slik at en har mulighet til å behandle aktuelle saker som skal opp på MKR-møtene.
2. KISP ønsker å være mer aktiv i å forberede de temaer som Den norske kirkes delegasjoner tar med seg på generalforsamlingene i de økumeniske organisasjonene.
3. KISP ønsker å bidra i forberedelsene til CCIA-møtene i KV som ledes av Kjell Magne Bondevik.
4. KISP ønsker at det skal være et fast punkt med orienteringssaker fra de økumeniske organisasjonen på hvert KISP-møte.

KISP 03/09: Utviklingen i Sør-Afrika og Den norske kirkes forhold til kirkene i Sør-Afrika

Innledninger v/ Liv Tørres, Tidl Utenlandssjef i Norsk Folkehjelp og Berit Hagen Agøy, leder i Mellomkirkelig råd

Samtale

Samtalene i etterkant spente fra å diskutere Sør-Afrikas politiske og økonomiske utfordringer til de utfordringene som kirkene i Sør-Afrika sliter med, og til den konkrete relasjonen som Den norske kirke har med den lutherske kirken i landet (ELCSA).

Om den politiske situasjonen

Både i innledningene og i samtalen i etterkant kom det klart frem at Sør-Afrika sliter med demokratiets problemer. Dette er ikke uventet – gitt den korte tiden som er gått etter apartheid. ANC har i stor grad fungert som et ett-parti system. Det har vært krevende for ANC, som en frigjøringsbevegelse, å skulle komme i posisjon.

Nå står Sør-Afrika foran et valg, og det er positivt at det har blitt dannet et nytt utbryterparti fra ANC. Partiet COPE levnes like fullt liten sjanse til å vinne valget. Alt tyder på at Jacob Zuma blir nye president i Sør-Afrika. Støtten til Zuma har vært mye mer enn etnisitet (Zuma er zulu). Det fremheves også at Zuma er lyttende og konsultativ og spiller på lag med folket. Han er et mye bedre alternativ enn Thabo Mbeki, som ble sparket ut. Samtidig er Zuma både korrupsjonssiktet og har voldtektssaker hengende over seg. Zuma har gjort mye bra på f.eks HIV/aids og utbygging av velferdstjenester. Han har også et team rundt seg som virker solide og dyktige.

Zuma har imidlertid sagt han bare vil en periode. Det har skapt et "race" for å få posisjoner til neste presidentperiode. Brikker for ANCs framtidige lederskap må på plass allerede i 2010-2011.

Om kirke/samfunn

Se rapporten vedlagt i sakspapiret for en nærmere orientering om forholdet mellom samfunn/kirke i Sør-Afrika. I samtalen i etterkant ble det lagt vekt på at det er fortsatt behov for bearbeiding i forhold til norsk kirkelivs relasjoner til Sør-Afrika. Ikke minst trengs det å gå dypere inn i misjonshistoriene og den rollen de norske misjonærene spilte under apartheid.

Det ble også diskutert likheter mellom fagbevegelsens relasjon til Sør-Afrika og kirkenes relasjon. På samme måte som kirkenes nettverk og strukturer kollapset etter apartheid, så opplevde også fagbevegelsen i SA at strukturene forsvant. Mye skylder at kirkeledere og fagforeningsledere gikk inn i politikken, men det skyldes også at pengene fra vesten forsvant etter apartheid og at SA ble glemt av oss. En viktig lærdom er at kontakter alltid må pleies! Det ble også trukket frem at tap av kirkelige ledere – betyr at de har gått inn i andre institusjoner (f.eks utdanningsinstitusjonene). Dette bør vi også være glade for – og vi bør se det som en mulighet til å utvide samarbeidet vårt til andre aktører.

Det ble også diskutert planene for et ledertreningsopplegg sammen med ELCSA. Det ble etterspurt hva ELCSA selv ønsker av oss. Vi må ha ydmykhet i forhold til hva vi kan tilføre ELCSA og vi må balansere mellom å støtte på deres premisser og våre egne prioriteringer. Selv om lederopplæring er viktig, må vi også se at organisasjonsbygging, demokratisk, deltakelse og aktivitet er grunnlaget også for å utdanne ledere. Demokrati dreier som om bredde og aktivitet. Det som sviktet mest etter apartheid var at den demokratiske bredden og aktiviteten forsvant. Kanskje burde et ledertreningskurs først og fremst rettes inn mot å legge til rette for demokrati og deltakelse – og mindre om hvilke temaer som skal prioriteres? – Det kan heller være opp til kirken selv.

I forhold til de sosial-etiske utfordringene er HIV/aids et altomfattende tema. Dette er imidlertid nært knyttet til synet på kvinner og kjønnsbasert vold. Det er helt klart at det er en mannsdominert kultur i Sør-Afrika, som også preger kirkene. Et lederkurs må også bygge opp kvinnelig lederskap og særlig ungdommen.

Vedtak

KISP takker for innledningene, og har følgende innspill til hvordan Den norske kirke kan jobbe videre sammen med sør-afrikanske kirker i spørsmål som har med politisk og sosialt engasjement:

1. Alle de 3 avtalene som Dnk har underskrevet (ELCSA, ELCJHL, IECLB) bør sees i sammenheng slik at kirkesamarbeidet kan gjensidig berike hverandre.
2. Ledertrening må kobles på og støtte opp under demokratibyggning i kirkene og stimulere til deltakelse og aktivitet
3. KISP utfordre MKR/KN til å skape en god dialog med det sørafrikanske kirkerådet (SACC) om sosial-etiske utfordringer i både Norge og Sør-Afrika
4. KISP vil ha denne saken tilbake som en orienteringssak på sitt neste møte.

KISP 04/09: Økologisk gjeld. Respons til en uttalelse fra Kirkenes Verdensråd

KISP-medlem Jens Aas-Hansen innledet til en samtale med utgangspunkt i et forslag til vedtak i saken

Vedtak

1. KISP ber om at følgende kommentarer sendes over til Kirkenes Verdensråd forut for behandlingen av saken om økologisk gjeld på neste møte i sentralkomiteen:

KISP appreciates the important work that has been done in the WCC with the statement on eco-justice and ecological debt. KISP does however have some remarks as to how the statement could be improved. We encourage the WCC to:

- to establish a baseline year for when to start counting the actual ecological debt burden. We suggest 1990 to be the reference year, since this is the year also used as reference for the parties' responsibility under the UN Framework Convention on Climate Change. An agreement on this year will make it easier to provide a coherent and principle-based way to think about national obligations.
- clarify *how this statement will be used* in the future. The statement works well as an introduction to the subject of ecological debt amongst WCC's member churches. However, as a political statement meant for political advocacy, we are of the opinion that the document clearer could have expressed more clearly what the WCC actually demands and aims to achieve.
- make the document shorter and more focussed. There are too many issues in the statement connected to the idea of ecological justice and ecological debt. The definition of ecological debt becomes blurry and as a result it will be more difficult to get wide support behind what the concept really entails.
- separate more clearly between ecological debt and financial debt in the statement. The mixing together of the two concepts runs the risk of undermining the well established and coordinated work with financial debt. We suggest that the document completely leaves out financial debt and only concentrates on the ecological dimensions. In particular we would warn against the wording in section 10c) "cancel the illegitimate financial debts being claimed from southern countries [...] to free up resources for mitigation and adaptation". This stands in contrast to the well established idea that it is primarily the northern countries' responsibility to pay for and promote climate initiatives in the south – not the Southern countries' responsibility. The poorest countries should primarily use their resources for development, not climate initiatives.
- be more specific in suggesting solutions to the climate change crisis in the

statement. We encourage the WCC to be part of the coalition of actors that stand behind and promote the principles behind the Greenhouse Development Rights framework (<http://www.ecoequity.org/GDRs/>). This framework places a clear moral and financial responsibility on those nations that have contributed to the ecological crises.

KISP 05/09: Orienteringssaker

Saksdokumenter

1. Referat fra MRU 7.oktober 2008
2. Referat fra MRU 15. desember 2008
3. Referat fra MRU 11. februar 2009
4. Protokoll fra KUIs prosjektkomite 22. september 2008
5. Protokoll fra KUIs prosjektkomite 17. november 2008
6. Vedtak fra Kirkemøtet 2008 i sak: KM 9/08 Kyrkjene i Midtausten og vårt ansvar
7. "Global finances can and must change - here's how" Nyhetssak fra Kirkenes Verdensråd etter World Social Forum i Belem 12. feb. 2009
8. Brev til UD om de kristnes situasjon i India (muntlig)
9. Internasjonal kirkeuke for fred i Palestina og Israel i juni (muntlig)
10. Situasjonen på Sri Lanka (muntlig)

Vedtak

1. KISP tar sakene til orientering.

KISP 06/09: Klimatoppmøte i København i desember og det kirkelige arbeidet fremover

Innledning ved KISP-medlem Harald Nyeggen Sommer

Samtale

I samtalen i etterkant lå fokuset mest på hva som er kirkens bidrag fremover. Det kom frem følgende hovedmomenter:

KN jobber med utgangspunkt i GDR-rammeverket (<http://www.ecoequity.org/GDRs/>) for en rettferdig klimaavtale. En forsøker å bygge opp en bred økumenisk og internasjonal kirkelig plattform foran København-toppmøtet. Det er etablert et kirkelig sekretariat i København som skal koordinere innsatsen. Det er også godt samarbeid med katolikkene bl.a. gjennom Caritas. Det ble diskutert om det finnes en tydelig agenda fra landene i Sør frem mot København. Fra KNs side er det viktig å ikke tre KNs perspektiver ned over hodene til partnerne i sør. Landene/kirkene i sør må forme sine agendaer. Samtidig ønsker KN at også disse skal stille seg bak GDR-rammeverket. KN jobber også i det små med en alternativ og mer miljøvennlig form for utvikling i sør. KN har således to klima-hovedspor framover: Det ene er den politiske kampen frem mot København – det andre er den mer konkrete jobbingen med partnere for en for en klimavennlig utvikling i sør.

Under toppmøte i desember planlegges det en klimaseilas i samarbeid mellom Kirkens Nødhjelp og Framtiden i Våre Hender. CICERO, Senter for klimaforskning, er med i det faglige programutvalget. Se her:

<http://www.kirkensnodhjelp.no/no/Aktuelt/Nyheter/Klimaseilas-til-Kobenhavn/>

Det planlegges også en miljøstafett fra nord til sør i samband med konferansen.

Svalbard kirke og Kirkelig utdanningscenter i Nord (KUN) har regien for en stafett som starter første advent fra Longyearbyen og fortsette sørover. KISP-medlem Stig Lægdene har mer informasjon om dette.

Det ble ellers trukket frem arrangementet *Tro til forandring* i regi av Norges Kristne Råd www.trotilforandring.no. På konferansen 21-24 mai i år står stormøter med profilerte nasjonale og internasjonale kirketopper, seminarer ved et mangfold av organisasjoner og menigheter, bønn og gudstjenestefeiring, kulturelle godbiter på programmet. Her blir det viktig med stor kirkelig mobilisering slik at kirken kan fortsette å være en tydelig og synlig aktør i miljødebatten – ikke minst foran stortingsvalget i høst.

Vedtak

KISP takker for innledningen og tar den til etterretning. KISP oppfordrer til mobilisering i menighetene frem til toppmøte i København møte.

KISP 07/09: Regjeringens Utviklingsmelding

Bakgrunn

St.meld.nr. 13 (2008-2009) med tittelen " Klima, konflikt og kapital - Norsk utviklingspolitikk i et endret handlingsrom" ble presentert 13. februar 2009. Den representerer nok et skritt videre i en prosess der utviklings- og utenrikspolitikken knyttes tettere sammen. Arbeidet med meldingen ble igangsatt i kjølvannet av debatten i Stortinget etter Solheims utviklingspolitiske redegjørelse til Stortinget i 2007 og gjenspeiler at "utviklingspolitikk er mer enn fordeling av bistandsmilliarder", slik dette bl.a. kom til uttrykk i forbindelse med debatten omkring utviklingsutvalgets rapport sist høst.

Meldingen skal opp til åpen høring i Stortinget 30. mars.

Samtale

Innholdet i meldingen synliggjør at utviklingspolitikken er i forandring. Den ser både på samstemthet mellom norsk innenrikspolitik og utenrikspolitik – samtidig som den ser på rammebetingelsene for utviklingspolitikk. Dette er et ambisiøst prosjekt, som en bør se positivt på. Men – samtidig har den ikke lyktes helt. Regjeringen har ikke hatt musklene til å konsekvensene av denne måten å se politikken på. Det er flere områder som er utelatt i den norske innenrikspolitikken. Områder som oljepolitikk, pengepolitikk, klimapolitikk, landbrukspolitikk – har ikke blitt vurdert tilstrekkelig i forhold til å måle om effekten av den samlede norske påvirkningen er bærekraftig. Faren ved meldingen er at det fort kan bli ansvarsfraskrivelse dersom ikke meldingen følges opp med endring av innenrikspolitikken. Samtidig er det klart at en slik melding ville blitt et (nesten) umulig prosjekt – hvordan skal utviklingspolitikken da avgrenses fra andre sider av politikken? En stortingsmelding kan ikke si noe om alt.

Fra KISP sin side kan vi gi ros for den helhetlige analysen – men det er mangler på tiltakssiden.

Det ble også diskutert at meldingen forsøker å lage en arbeidsdeling mellom stat-stat bistand og det multilaterale systemet. Stat-stat bistanden bygger på det Norge har særskilte kompetanse på. Men spørsmålet da blir: Hvem er det som bestemmer hva

Norge er gode på? Er det norsk næringslivs interesser som styrer?

KISP var enige om at det skal lages et debattinnlegg fra oss der det taes utgangspunkt i de 3 K'ene: Klima, Konflikt og Kapital og der vi søker å finne minst et manglende tiltak/perspektiv i meldingen under hvert av disse punktene. Forslag er som følger:

- Et oljemoratorium mangler på klimasiden
- norsk våpenproduksjon mangler på konfliktsiden
- på kapitalsiden bør vi gjøre enda mer overfor våre nære allierte Sveits, Liechtenstein og Island når det gjelder skatteunndragelse.

Vedtak

KISP ber Jens Aas-Hansen lage et utkast til debattartikkel. Jens signerer artikkelen på vegne av KISP.

KISP 08/09: International Peace Convocation. Kirkens Verdensråds brev om rettferdig fred

Bakgrunn

For å markere slutten på det økumeniske tiåret mot vold, inviterer Kirkens Verdensråd til et internasjonalt møte på Jamaica i 2011. I anledningen dette møtet, the International Ecumenical Peace Convocation, har KV sendt ut et utkast til deklarasjon om rettferdig fred. Dokumentet "Glory to God and Peace on Earth" er et 23 sider langt "konseptuelt rammeverk" som skal legge til rette for en refleksjonsprosess blant KVs medlemskirker. Dokumentet har 3 kapitler med noen spørsmål til slutt i hvert kapittel. Den norske kirke er invitert til å delta i prosessen og til å sende sine kommentarer til KV. I Den norske kirke forankres dette arbeidet i KISP.

KISP-medlem Daniela Rapisarda holdt en innledning om dokumentet

Samtale

I samtalen i etterkant kom det frem stor begeistring for dokumentet. Det er teologisk, spirituelt, pragmatisk og politisk på samme tid. Det er flere ting som kan kommenteres på i dokumentet – ikke minst rollen religion spiller i krig og konflikt.

Det var enighet i KISP om at dette dokumentet fortjener et skikkelig og gjennomtenkt svar til KV fra KISP sin side, og at vi bør bruke dokumentet som en kilde til selvrefleksjon i vår egen kirke. Det var enighet om at den beste måten å jobbe videre med tematikken er å sette ned en arbeidsgruppe under KISP. Arbeidsgruppen skal ikke lage noe nytt eget dokument – slik vi gjorde med AGAPE-rapporten – men kommentere på de konkrete punktene i teksten slik den foreligger fra KV. Følgende ting fortjener likevel særlig oppmerksomhet:

- Begrepet "Sanctuary"
- Vold mot kvinner
- Den *pasifistisk tradisjon* og *just war tradisjonen* er vanskelig å forene. Dette må tydeligere problematiseres.
- Bedre forståelse av betingelser for forsoningsprosesser – det finnes mye materiale. Jf. f.eks den danske boken "Vendepunkter"

<http://www.universitypress.dk/DK/detail.php?token=10112&R=8776741884&N=ja>

- den inter-religiøse dialogen i alle faser av konflikt
- Kvinner i konflikt og "Women as peace-makers". (Religiøse ledere er ofte menn!)
- Pre-konflikt situasjoner og hva vi gjør for å hindre oppskalering

Vedtak

KISP er glade for å kunne bidra i prosessen frem mot det internasjonale møtet i regi av Kirkens Verdensråd i 2011 om rettferdig fred. KISP setter ned en arbeidsgruppe bestående av Daniela Rapisarda (leder), Stig Lægdene og Arne Sæveraaas (KN) som jobber videre med dokumentet. Arbeidsgruppen har til oppgave å legge frem et forslag til respons på neste KISP-møte. Det bør vurderes om neste KISP-møte skal ha et seminar om denne tematikken. KISP ønsker å sende en person fra komiteen til å delta på konferansen på Jamaica.

KVs dokument bør sendes digitalt til alle i KISP.

KISP 09/09 Eventuelt

1. Forslag til datoer for neste KISP-møte er mandag 12. og 13. oktober eller tirsdag 22. og onsdag 23. september.
2. KISP velger Gwen Berge som ny nestleder i KISP etter Guro Almås.
3. Det planlegges et KISP AU møte i august når ny KISP-rådgiver er på plass etter Gard Lindseth
4. Aktuelle temaer på neste KISP er:
 - Migrasjon
 - Status i klimaforhandlingene foran København toppmøtet
 - KISP sine innspill til regjeringserklæringen (etter valget i 2009)
5. KISP AU bør diskutere hvordan en skal jobbe videre i komiteen. En god ordning er at enkelte KISP-medlemmer utfordres til å forberede saker på forhånd som saksordførere.

Referent 18.03 2009

Gard Lindseth

KISP, KUIs prosjektkomité, MKR

Dato: 27.02.2009

Vår ref: 05/419-35 EHE

Deres ref:

Protokoll fra møte i KUIs prosjektkomité 23. februar 2009 kl. 11.00-15.30

Sted: Kirkens hus, Rådhusgt.1-3, Oslo – møtelokale Borg

Til stede:

Kari Jordheim (leder), Heidi Bye, Toril Rusås, Camilla Sandbakken, Kristine Hofseth Hovland, Ellen Hestnes Ribeiro, Ketil Michelsen, Estrid Hessellund (sekr.)

Forfall:

Jan Bjarne Sødal, Britt Arnhild Lindland, Tor Kjetil Edland, Sigmund Gulliksrud

Åpning v. Toril Rusås (et "solidarisk skritt")

Sak 1/2009: Godkjenning av sakliste og protokoll fra siste møte 17. november 2008

Vedtak: Protokoll fra møte 17.11.2008 og dagens sakliste ble godkjent

Sak 2/2009: Orienteringssaker

a) *Arr. og lokalbesøk:*

Lia gård - Inspirasjonssamling for retreatbevegelsen, 9.-11.1.

(Guds barn – jordens barn). Morgen-, middags-, kveldsbønner, fullmånemesse og gudstjeneste med utgangspunkt i "Grønn kirkebok";

Miljømusical "Liv og fred", Notodden 28.1.

Lørdagsseminar Valdres folkehøgskule 7.2.2009 (Syng håp, hiv&aids/Positiv, Skaperverk og miljø)

Vardal menighet(Gjøvik): Syng håp-seminar og gudstjeneste, 21.-22.3.

b) *Distriktskontakt-samling, Kirkens Nødhjelp, 16.-18.1.2009.* Viktig nettverkssamling for KUI å delta på.

c) *MKR-møte 25.-26.2.2009.* KUIs virksomhetsplan 2009 er til godkjenning.

d) *KISP-møte 2.-3.3.2009.* Kari og Estrid deltar.

e) *NKR årsmøte 24.-25.3. i Sarpsborg.* KUI er invitert som gjest.

f) *Fasteaksjonen 31.3.* Hei Bye orienterte. Målet i år er 30 mill. Det arrangeres en liten "lansering" av fasteaksjonen i Kirkens hus 26.2. (kantinen).

Sak 3/2009: Plan for trosopplæring.

EHE har gitt innspill i skrivefasen. KUI er blitt høringsinstans. Frist: 20.4.

Vedtak: Høringsbrevet sendes til komiteens medlemmer med referatet. En arbeidsgruppe (Kari J, en person fra KFUK-KFUM-Global som Ellen rekrutterer, Estrid) møtes to 26.mars kl 9-12 og utarbeider høringsuttalelsen. Dersom noen andre i komiteen har lyst til å være med i høringsgruppen meldes dette til Estrid. Ellers gir komiteens medlemmer innspill til Estrid innen 25.3.

Sak 4/2009: KUI / Norad

- a) *Tildelingsbrev 2009*: Er forsinket. Forventes å foreligge innen 1. mars.
- b) *Møte om Opplysningsstøtte i en ny tid*, Litteraturhuset 24.3., arr av Norad: Kari deltar
- c) *Seminar om Midtveisrapportering* arrangeres av RORG 22.4. Estrid deltar. Frist for Midtveisrapport + Årsrapport 2008: 31.mai 2009
- d) *Ny rammeavtale (2011-2014)*.

Forventet søknadsfrist 31.3.2010. Norad vil revidere eksisterende retningslinjer for rammeavtaleordning før utlysning. KUI må påregne å jobbe med ny 4-årig strategiplan høsten 2009/vinteren 2010 som bakgrunn for søknad om ny rammeavtale.

- e) *Regnskap 2008*: KUIs regnskap ble ferdigstilt 19.2.2008 fra Administrasjonsavdelingen og ble delt ut på møtet. Regnskapet viser et merforbruk på kr 26.204 i forhold til årets Norad-tildeling. Dette er grunnet i økte lønnsutgifter (generell lønnsøkning) og økt tildeling av prosjektstøtte.

Vedtak: KUIs prosjektkomite godkjenner KUIs regnskap for 2008. Regnskapet legges ved årsrapporten til Norad pr.31.5.2009

Sak 5/2009: Årets prosjekter og fremdrift

2.1. Globalt gudstjenesteliv:

- Nord/sør-søndagen (sø 18.10.). Care Norge har TV-aksjonen. Daglig leder tar kontakt med Care og foreslår samarbeid.
- Skaperverkets dag 2009 – se sak 7 /2009
- Nordisk Syng håp-verksted – gudstjeneste og verdensmusikk: fre.11.- sø.13.9. på Granavollen. Foreløpig program ble utdelt. Det er tilsagn fra alle utenlandske gjester (Christian Tameala, Indonesia, Jenith Kameli, Tanzania, Louis Illeneser, Brasil, Betty og Peter Arendt, Danmark). Arr.i samarbeid med Kirkens Nødhjelp, Kirkerådet, IKO (?), NMS (?) – og i Danmark: Haslev Udvidede Højskole og Kirkefondet.
Program ferdiggjøres og distribueres/legges ut på nett ca 1.mars.
- Visit Prayer book: Estrid jobber med et lite ”koffert-lett” hefte/guide med andakter og liturgiske byggeklosser på engelsk (for kirkefolk/praktikanter som reiser på korte delegasjonsreiser, i praksis o.l). Heidi Bye sa seg interessert i heftet pva Kirkens Nødhjelp.
- Syng håp – tillegg 2010. KUI er av IKO Forlag invitert til å delta i utarbeidelse av et mindre tillegg til sangboken. Brev fra forlaget var vedlagt innkallingen. Estrid har sagt seg villig til å delta i arbeidsgruppen.
- Høring vedr. gudstjenestereformen: Se sak 8/2009

2.2. Vennsksarbeid, dialog og kulturmøter

- Syng håp - kulturprosjekt Asia, 16.-21.9. 2008. Rapporten var vedlagt innkallingen. Flere av de asiatiske sangene er relevante i forhold til Syng Håp-tillegget.
- Veiledningshefte for vennsksmenigheter. Manus er ferdig og trykking på

gang. (Tunsberg bispedømme, SMM).

- Vennskapskonferanse 2009: 12.-13.juni i Skien. Agder og Telemark bispedømme i samarbeid med KUI/MKR, SMM, Global info, KN. Referat fra planleggingsmøte 22.1. var vedlagt innkallingen. Ferdig program ble utdelt på møtet. Distribueres/legges ut på nett denne uken.

2.3. Miljø, forbruk og rettferd.

- Bærekraft og skaperverk. Nyhetsbrev 3.2.2009 med info om oppfølging i arbeidsgruppen og årets tiltaksplan fram mot København des 2009 var vedlagt innkallingen. Lansering av prosjektet 17.2. med appeller foran Stortinget ble kommentert. Komiteen mener arrangørene kan være fornøyd med de mange (positive og kritiske) reaksjoner.
- www.klimakirken.no Studieopplegget om kirke, klima og miljø (KUI/MKR/KR i samarbeid med Presteforeningen) er tilgjengelig på nettet fra medio februar. Introduksjon var vedlagt innkallingen. KUI er ansvarlig for opplegget "Skaperverk, miljø og diakoni" og "Grønn gudstjeneste". Grønn kirkebok anbefales flere steder som inspirasjonskilde.
- "Tro til forandring" 21.-24.5.: Kristine informerte fra hovedkomiteens arbeid og Estrid om friluftsgudstjenesten i Maridalsruinene (NKR-overføres 1.pinsedag). KUI er også ansvarlig for et Syng håp-seminar på konferansen. Et bilag til Vårt Land 21.3. vil informere mer om konferansen. Hustavlen. KUI har fått tillatelse fra *Nidaros biskop* til å gjenopprekke Hustavlen. Er til salg nå i A5-format på bokmål og nynorsk (kr 5 pr. stk), i A4 format på bokmål, nynorsk og engelsk (10 kr pr stk).
- Regionale tiltak: info
"Trø fram" Sør-Hålogaland –i Sigmunds fravær ble en mail om tiltaket utdelt. Svalbard-stafett v/Estrid
Stetind-erklæringen v/Estrid
- Fairtrade/Max Havelaar Norge: Estrid er leder av valgkomiteen, som har møte 24.2. Årsmøtet finner sted 21.4.2009.
- "Global konfirmant": Ellen Ribeiro presenterte heftet "Global konfirmant" – et opplegg for ungdom (13-18 år) om kristen tro, miljø, forbruk og rettferd. Det jobbes også med kursopplæring for ledere. KUI vil omtale heftet og linke det til www.kui.no

2.4. Kunnskap og kirkelig refleksjon om Nord/Sør-spørsmål:

Hiv&aids:

- Kirkelederreise til Malawi og Mosambik. Kristine, Jan Bjarne og Estrid deltok 28.11.-9.12.08 på reise til Malawi og Mosambik.
 1. Malawi - med biskop Ingeborg Midttømme og styreleder i NKR Svein Veland: Markering av Verdens aidsdag, besøk på hiv-relaterte prosjekter hos Kirkens Nødhjelps partnere, "One Body"-seminar i regi av Christian Council of Malawi.
 2. Møte i Mosambik i Norden-Foccisa core group, 3.-5.12.
 3. Møte med alle hiv-koordinatorene i de 11 FOCCISA-landene, 5.-7.12. i forkant av AACC-generalforsamling i Maputo, Mosambik.
 4. Åpning av AACCs generalforsamling, der hiv&aids var et av 7 hovedtemaer. Kristine og Jan Bjarne deltok videre på deler av generalforsamlingen.Turen vil bli omtalt i neste nummer av Kirkens Nødhjelps Magasinet.
- Neste møte i core group: 28.-30.juni i København. – En evalueringsrapport om One Body-prosjektet 2005-2008 vil bli ferdigstilt innen påske (gjennomført av

konsulent fra Zambia og Danmark).

- Norsk/nordisk Training of Trainers seminar i Nidaros 20.-21.april 2009.
Brosjyre vedlagt innkallingen. Det jobbes videre med rekruttering av "formidlere", mer målrettet inn mot ungdoms- og diakonirådgivere på bispedømmekontorene, regionskonsulentene i KN, "Leve med hiv"-ledere i Kirkens Bymisjon og prester/kirkeledere generelt.

2.5. Prosjektstøtte: se sak 6/2009

2.6: Nettsidene:

KUI har gjort bruk av Catrine Bakkan Sættem (nett-vikar ansatt ut mars) til timebetalte tjenester for KUI. Vi håper at Catrine vil kunne betjene KUI videre også.

2.7. Kompetanseheving og nettverk : RORG. Estrid er med i valgkomiteen. Arbeidet er så vidt i gang.

Sak 6/2009: Søknader om prosjektstøtte

- a) *Søknad fra Norges KFUK-KFUM Trøndelag krets* om støtte til etikkseminar i forb. med Volleytreff for konfirmanter

Vedtak:

Det bevilges kr. 5000,- under henvisning til KUIs retningslinjer for tildeling av informasjonsstøtte og virksomhetsplan 2009 (2.3. Miljø, forbruk og rettferd).

- b) *Søknad fra Olavsskulen Bømlo Folkehøgskule* om støtte til Fredsfestival 2009 "Fredsmekling – vegen til fridom"

Vedtak:

Det bevilges kr .10.000,- til prosjektet under henvisning til KUIs retningslinjer for tildeling av informasjonsstøtte og virksomhetsplan 2008 (2.2. Vennskapsarbeid, dialog og kulturmøter).

- c) *Søknad fra Byåsen menighet* om støtte til informasjon om misjons-solidaritetsprosjekt (Nepal)

Vedtak:

Det bevilges kr .6.000,- til prosjektet under henvisning til KUIs retningslinjer for tildeling av informasjonsstøtte og virksomhetsplan 2008 (2.2. Vennskapsarbeid, dialog og kulturmøter).

Sak 7/2009: Skaperverkets dag 2009

Komiteen drøftet på siste møte (november 2008) mulige ideer og formidling rundt *Skaperverkets dag 2009*. Det var enighet om å utarbeide og sende en "pakke" til menighetene med for eksempel

- gudstjenesteforslag / byggeklosser fra gudstjenestereform-materialet
- plakat med tema, bilde og plass til lokal informasjon
- ideer til utfordring av ledere i lokalmiljøet: sykkelaksjon til ordføreren med krav om klimamål i kommunen, at kommunen skal bli FairTrade-kommune etc.
- ideer til å utfordre Kirkelig fellestråd, næringslivet o.a. instanser i kommunen
- gi ideer til "Skaperverkets uke" – modell å la Nidaros
- annet

Sigmund G. hadde sendt noen forslag fra Ressursgruppa i Sør-Hålogaland til dette møte.

Vedtak: Kristine, Heidi og Estrid lager et opplegg, som lanseres mellom påske og 1.mai *Skaperverkets dag* bør få en omtale både i Kirkens Nødhjelps Magasinet og i Kirkeaktuelt. (Heidi/Estrid følger opp dette).

Sak 8/2009: Fokusfelt: Gudstjenestereformen

MKR er høringsinstans til gudstjenestereformen. Kari er med i MKRs høringsutvalg pva KUI. Utvalget har bedt KUI drøfte spesielt forslag til ny salmebok og legge frem en innstilling til utvalgets neste møte 21.4..

Vedlagt innkallingen: Samlet oversikt – innhold og salmenes plassering - s.553-590 i "det store" salmeboksforslag.

Komiteen drøftet flg.:

- *Disposisjon / overskrifter / temaer:*

Enighet om stor tydelighet og bredde. Ingen endringsforslag

- *Forholdet mellom salmebok I og II:*

Komiteen er kritisk til fordelingen av de foreslåtte salmer i de to bøkene: i hovedsak "gamle" i I og i hovedsak "nye" i II. Det bør bli flere "nye" i salmebok I.

Det bør vurderes hvordan de 270 salmer på den "felleskirkelige salmeliste" (utarbeidet 2005-2007) skal inngå i repertoaret. Mange av disse er allerede inne i forslaget, men er det noen refleksjon rundt dette økumeniske listeforslaget? (Ettersendes komiteen til informasjon).

- *Salmer med internasjonalt og sosialetisk perspektiv:*

Det foreslås flere salmer fra den verdensvide kirke, for eksempel fra Syng håp.

Følgende ble nevnt:

SH 83 "Vern og beskytt meg" (Jordens bønn) - skaperverksperspektiv

SH 74 "Fredens Gud, la det regne" – fred og rettferd (Palestina)

SH 67 "Velsign, Gud, alt brød på vårt bord" – bordvers med rettferdsperspektiv (Argentina)

SH 93 Håpstango "Fordi han kom og var som morgenrøden" (Uruguay/Argentina).

En annen tekstversjon er foreslått i høringssalmeboken. Komiteen ønsker teksten i Syng håp, da den er innsunget i mange sammenhenger siden 2001. Er også med i Frikirkens salmetillegg "Salmer underveis" - - Salmer 97 med tillegg (Verbum 2001). Er også med på den felleskirkelige salmeliste (se ovenfor).

- *Liturgisk musikk*

Komiteen drøftet ikke de forslag som er kommet ut i 1.runde fra LMU (Liturgisk musikkUtvalg). Men det anbefales å ta med en serie med liturgisk musikk fra Sør (se vedlagte forslag fra Sindre Eide, som i hovedsak bygger på "Syng håp").

- *Språk:*

Det anbefales at noen salmer med engelsk originaltekst tas med på både norsk og engelsk. Hvis ikke i salmeboken, så i alle fall tilgjengelig på nett.

Andre utenlandske sanger, for eksempel på et afrikansk språk, arabisk, spansk e.a., bør ha med et vers på originalspråket. (Som for eksempel i Salmer 97 – Yakanaka Vhangeri).

Vedtak: Kari tar komiteens innspill med i det videre arbeid i høringsgruppen.

Sak 9/2009: Møter neste år 2009

mandag 11.5 : kl. 11-15.30

mandag 21.9 : kl 11-15.30 (**OBS flyttet fra 14.9**)

mandag 23/11: kl . 13-18 + middag

Sak 10/2009: Eventuelt

Ellen Ribeiro informerte om KFUK-KFUM Global's ungdomsprogram "Journey for Justice" (et samarbeid med Palestina KFUK og Øst Jerusalem KFUM). Årets reise til Palestina er 23.juli-3.august.

Heidi Bye informerte om lansering av informasjonspakke til menighetene 16.4. om *Menneskehandel*. Et samarbeid mellom Kirkens Nødhjelp, Flyktningenettverket, Mellomkirkelig råd og Kirkens Bymisjon.

Med vennlig hilsen

Kari Jordheim /sign/
Leder av KUIs prosjektkomité

Estrid Hessellund
prosjektleder KUI

Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn

Telefon: styreleder Bente Sandvig 23 15 60 54 koordinator Anders Huuse Kartzow 23 08 13 40

Tid: 18. mars, fra klokken 16.30-18.00**Sted:** Røde Kors konferansesenter, Hausmannsgate 7**Tilstede:**

Britt Strandlie Thoresen	Baha'i-samfunnet
Hoa Tran	Buddhistforbundet (BF)
Egil Lothe	Buddhistforbundet
Sven Thore Kloster	Dnk ved Mellomkirkelig råd (Dnk)
Olav Fykse Tveit	Dnk ved Mellomkirkelig råd
Jan Benj Rødner	Det Mosaiske Trossamfund (DMT)
Edvard Aspelund	Det Mosaiske Trossamfund
Bjørn Jansen	Holistisk forbund (HoF)
Kristin Mile	Human-Etisk Forbund (HEF)
Bente Sandvig	Human-Etisk Forbund
Asghar Ali	Islamsk Råd Norge (IRN)
Espen Lynne Amundsen	Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige (JKKSDH)
Are Svendsen	Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige
Ørnulf Stehen	Norges Kristne Råd (NKR)
May-Lisbeth Myrhaug	Oslo Katolske Bispedømme (OKB)
Thuan Pham Cong	Oslo Katolske Bispedømme
Vijay Sangar	Sanatan Mandir Sabha, Norway (SMSN)
Mishra	Sanatan Mandir Sabha, Norway
Kirsten Thommasen	Kristensamfunnet
Mehda Ghalegolabi	Informasjonsmedarbeider (STL)
Anders Huuse Kartzow (ref.)	Koordinator (STL)

- 1 **Godkjenning av innkalling og dagsorden**
Innkalling og dagsorden godkjent av årsmøtet.
- 2 **Valg av protokollunderskrivere**
Kristin Mile (HEF) og Jan Benj Rødner (DMT) valgt til protokollunderskrivere av årsmøtet.
- 3 **Årsrapport 2008 (fra årsmøte 2008 til årsmøte 2009)**
Vedtak: Årsrapport 2008 vedtatt av årsmøtet.
- 4 **Regnskap 2008**
Vedtak: Årsresultat 2008 (36 533) overføres egenkapital. Årsmøtet gir AU mandat til å avsette dette beløpet til driftsmidler 2009 hvis behov. Revisorgodkjent regnskap og balanse godkjent av årsmøtet
- 5 **Strategidokument 2009-2011 og Arbeidsplan 2009**
Endring i arbeidsplan 2009: Lansering av livsrite/livsfaseutredning finner sted i begynnelsen av juni, ikke august.
Vedtak: Strategidokument 2009-2011 og arbeidsplan vedtatt.
- 6 **Budsjett 2009**
Vedtak: Budsjett 2009 vedtatt. Årsmøtet fattet følgende enkeltvedtak i poster på

budsjettet:

- 1) Det settes av driftsfond for lokale dialoger (367 938). Av disse øremerkes 200 000 til dialogtreff for ungdom på Nansenskolen.
- 2) Det settes av honorering AU og STL, herav 12 000 til AU og 8000 til frivillige i Rådet. Honorering av AU baserer seg på forslag fra rådsrepresentantene Jan Benj Rødner og Kirsten Thomassen, som av AU fikk i oppdrag å utrede dette til årsmøtet. Forslaget innebærer inntil 4000 kroner i honorar i året for hver enkelt representant i AU.
- 3) Det settes av 50 000 til avslutning av livsrite og livsfaseprosjektet.

7 Valg

Vedtak:

Leder: Bente Sandvig valgt til leder for en ny periode (2 år) av årsmøtet.

Arbeidsutvalg (AU): Årsmøtet valgte Sven Thore Kloster (Dnk) og Shazia Mushtaq (IRN) for en ny periode (1 år) i AU, og Hoa Tran (Buddhistforbundet) som nytt medlem av AU.

Oslokoalisjonen for tros- og livssynsfrihet: Årsmøtet valgte Are Svendsen (JKKSDH) for en ny periode i Oslokoalisjonen (3 år).

Årsmøtet valgte å oppnevne personlige vara (for ett år) til STLs styrerepresentanter i Oslokoalisjonen:

For Are Svendsen: Egil Lothe (Buddhistforbundet)

For Senaid Kobilica: Shoaib Sultan (IRN)

For Ingunn Folkestad Breistein: Dag Nygård (NKR)

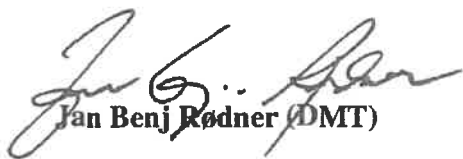
8 Valgkomite

Vedtak: Årsmøtet valgte Jan Benj. Rødner (DMT), Ali Asghar (IRN) og Kirsten Thomassen (Kristensamfunnet) som valgkomite for årsmøtet 2010.

9 Medlemskap

Vedtak: Årsmøtet behandlet søknad om medlemskap fra Norges Hindu Kultur Senter (NHKS) og vedtok å gi NHKS observatørstatus i STL.

Oslo, den 19. mars 2008

Jan Benj Rødner (DMT)

Kristin Mile (HEF)

Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn

Telefon: styreleder Bente Sandvig 23 15 60 54 koordinator Anders Huuse Kartzow 23 08 13 40

Referat fra Rådsmøte i Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn

Tid: 18. mars (fra kl 18.00-20.00)

Sted: Røde Kors konferansesenter, Hausmannsgate 7 (Operasjonssentralen).

Britt Strandlie Thoresen	Baha'i-samfunnet
Hoa Tran	Buddhistforbundet (BF)
Egil Lothe	Buddhistforbundet
Sven Thore Kloster	Dnk ved Mellomkirkelig råd (Dnk)
Olav Fykse Tveit	Dnk ved Mellomkirkelig råd
Jan Benj Rødner	Det Mosaiske Trossamfund (DMT)
Edvard Aspelund	Det Mosaiske Trossamfund
Bjørn Jansen	Holistisk forbund (HoF)
Kristin Mile	Human-Etisk Forbund (HEF)
Bente Sandvig	Human-Etisk Forbund
Asghar Ali	Islamsk Råd Norge (IRN)
Are Svendsen	Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige
May-Lisbeth Myrhaug	Oslo Katolske Bispedømme (OKB)
Thuan Pham Cong	Oslo Katolske Bispedømme
Vijay Sangar	Sanatan Mandir Sabha, Norway (SMSN)
Mishra	Sanatan Mandir Sabha, Norway
Kirsten Thommasen	Kristensamfunnet
Mehda Ghalegolabi	Informasjonsmedarbeider (STL)
Anders Huuse Kartzow (ref.)	Koordinator (STL)

1 Godkjenning av innkalling, saksliste og saker til eventuelt

Dagsorden godkjent, ingen saker til eventuelt.

- Referat fra Rådsmøte 201108 godkjent.

2 Forretningsordenen STL

STLs ledet innledet kort om bakgrunnen for pressemeldingen: "Religions- og livssynsfrihet for alle borgere" (utsendt 5. februar).

Rådsmøtet drøftet saken:

- Viktig at STL i sine uttalelser ikke tar side i partipolitikk. I tilfelle uttalelsen burde de mange henvisningene til FRP vært tatt bort.
- Det vil være behov for at STL er tydelig til stede, på kort varsel, med sitt syn. Dette kan innebære at uttalelser ikke rekker å gå på høring. Men: Noen samfunn ønsker ikke at STL uttaler seg, noen ønsker at saker sendes på høring uansett.
- Enighet om at vi må gå videre med arbeidet med å sikre gode prosedyrer for uttalelser fra STL (kommunikasjonsplattform, forholdet mellom enstemmighet og konsensus, presedens for nye uttalelser på bakgrunn av tidligere uttalelser med mer.). Dette ligger inne i arbeidsplan 2009

Vedtak: AU arbeider frem et notat på saken som legges frem for Rådet. Her beskrives forslag til prosedyrer med mer (jf oppfølging av arbeidsplan).

3 STL-uttalelse til politiske partier om anstendighet i valgkampen og respekt for tros- og livssynsfriheten

Med dagsorden var utsendt utkast til STL-uttalelse.

Tilslutning til at Rådet kommer med uttalelse. Tilbakemelding om at uttalelsen må være tydeligere på hva den ønsker å invitere politikerne til. Forslag om å rette fokus mot behov for en utredning om tros- og livssynspolitikken.

Vedtak: Innspillene tas med i revidering av uttalelsen. Sendes ut på ny høring til STLs medlemmer.

4 Prosjektsøknad om utredning av samlokalisering

Med dagsorden var utsendt notat om prosjektsøknad og prosjektsøknad om utredning av samlokalisering.

Vedtak: Prosjektsøknad vedtatt av Rådsmøtet.

5 Lokale dialoger – forvaltning av tilskudd

Med dagsorden var utsendt notat om tilskudd til lokale dialoger og søknad om dialogtilskudd fra forum for muslimsk-kristen dialog i Trondheim.

Rådet diskuterte vedlagte notat og søknad

Vedtak: Tilslutning til forslag til prioritering av dialogtilskudd og revisjon av retningslinjer for tilskudd. AU fatter endelig avgjørelse om dialogtilskudd.

6 Prosjekt: Religiøs – og livssynsmessig betjening på Ullevål sykehus

Mehda orienterte om planene for prosjekt om religiøs og livssynsmessig betjening på Ullevål

Vedtak: STL gav tilslutning til å søke midler til å etablere ressursteam for tros- og livssynsbetjening på sykehus og en koordinator for dette arbeidet (tilrettelegging av kurs med mer). Oppfølging av søknad med mer skjer i arbeidsgruppa og AU.

7 Møte med politisk ledelse i KKD 2. april (kl 15.00)

Forslag til temaer for møte var:

- behov for en utredning om tros- og livssynspolitikken i Norge
- søknad om utredning av samlokalisering
- utsending av valgkort...
- dobbeltregistrering og arbeid med å sikre gode rutiner for tilskudd til trossamfunn
- presentasjon av livsfase og livsriteutredningen
- saker fra ulike tros- og livssynssamfunn...

Vedtak: Forslagene sendes over til KKD

8 Koordinators åremålstilling

Vedtak: Rådet delegerer til AU å gi koordinator tilbud om et nytt åremål

9 Orienteringssaker

1. 17. mars: Særkrav eller likebehandling? Seminar (kl. 18.00-2030) i samarbeid med PluRel v/ UiO, HL-senteret, Norsk senter for menneskerettigheter på Litteraturhuset
2. 6. mai: Seminar om det norske samfunnets og statens verdigrunnlag og kulturarv på Litteraturhuset. I samarbeid med Mellomkirkelig Råd og Norske kirkeakademier.
3. Brev fra Bergen Hindu Sabha i kopi til STL: utfordringer med arbeidstillatelse for religiøse ledere mv.
4. Religion og arbeidsliv: Veileder under utvikling av LDO. Innspill til utfordringer for religiøs utfoldelse i arbeidslivet sendes koordinator i STL.
5. Vedlagt: Postliste 101108-110308
6. STLs møtekalender for 2009:
 - 2. april: Møte med KKD
 - Rådsmøter første og annet halvår 2009 (2. juni, 24. september og 24. november).AU-ref 020309

10 Eventuelt

Oslo, den 31. mars 2008

Anders Huuse Kartzow

Referat SMM møte 18. mars 2009

Møtet begynte med bønn i kapellet på kirkens hus kl. 0845 -slutt 14.00

Tilstede:

Kåre Eriksen(Areopagos), Rolf G. Heitmann og Jorunn Andestad Langmoen(Israelsmisjonen), Grethe Matre(Misjonsalliansen), Grethe Raddum og Thore Sakseberg(Tibetmisjonen), Kjetil Aano(NMS) Olav Fykse Tveit (MKR), Jens Petter Johnsen(Kirkerådet), Knut Hallen (daglig leder SMM)

Forfall:

Rolf Kjøde og Mari-Ann Nybraathen (Normisjon), Birger Nygaard(Areopagos), Arnt Jerpstad(Misjonsalliansen), Vidar M. Bakke(NMS)

SAKER:

SMM SAK 01/09

Orientering/Referatsaker:

a) Referat fra AU 05.03.2009

b) Rapport fra PA, arb.grupper (Gudstjeneste og misjon, trosopplæring og idebank grupper):

-Fra PA arbeid: DL(Daglig Leder) bes be om en tilbakemelding fra Luthersk kirketidende om nytten av SMM bidrag i åp.tiden?

-Innspill til Idebanken: Tekstgjennomgørelser på hjemmesiden hele året?

c) Rapport fra Israelsturen

d) Årsplan og rapport fra SMM i MKR:

-vedlagt

e) Underskriftskampanje "En rettferdig klimaavtale i København i 2009":

-DL delte ut underskrifts ark for "En rettferdig klimaavtale" og oppfordret alle SMM org. til å støtte dette.

-Generelt til referat: Info fra partene viktig å ha med som en integrert del av referat, ellers kort.

f) Nytt fra partene

(inkludert de viktigste punkter fra 03.12.08)

MKR/Olav F. Tveit:

- Misjonsorganisasjonene og kirka har mye å bidra med i religionsdebatten vi har erfaring med problemstillingene, kan bidra konstruktivt til en fruktbar religionsdebatt.
- Viktige markører for at ikke debatten skal utarte.
- Religionsdialog og religionsfrihet, holder dette temaet varmt

03.12.08 :

Tverrreligiøs "codes of conduct for mission" er under utarbeidelse, alle er enige om at vi trenger dette, kan bli et bidrag inn mot menneskerettighetsarbeidet i FN

- demokratiereformen fører forhåpentligvis til at flere tar ansvar og stemmer, men handler om mer enn hvor mange som stemmer
- viktig å se organisasjonene som ansvarlige og aktive parter i kirken
- MKRs nye leder Berit Hagen Agøy la i sin selvpresentasjon stor vekt på misjon
- Kjetil Aano er nå Dnks medlem i sentralkomiteen i KV (Kirkenes verdensråd)

Kirkerådet/Jens Petter Johnsen:

- Demokrati, Gudstjeneste og Trosopplæringsreform er de 3 store sakene nå
- Et prosti i hvert bispedømme er forsøksprosti
- Miljøengasjement også en viktig sak for kirken

- SMM bør oppfordre tidligere misjonærer til å ta del i religionsdebatten
- Oppfordre SMM folk til å stille til valg til høsten
- Kom med innspill til Gudstjenestereformen og trosopplæringsreformen

NMS/Kjetil Aano:

- Kontakter alle tidligere misjonærbarn fra internatskoler (ca 3000) sammen med NLM.
- Madagaskars militærkupp, 35 misjonærer der
- Kirkerådet på Madagaskar er de eneste som har greid å formidle litt mellom partene
- 2.mill. kristne har det tøft i Pakistan, talibanisering etc. **BE**
- Underskudd på ca 18 mill. av et budsjett på 200 mill, men samtidig har inntektene vært gode den siste tiden.

Fra 03.12.08 :

- Gått fra 500 til 80 prosjekter, hvert prosjekt skal ha en informant ute, dette gjøres bla for bedre å kunne følge opp informasjon til menighetene

- positiv erfaring med fagkonferanse for evangelisering og menighetsbygging i Mali, NMS ansatte i dette programmet fra hele verden var samlet og drøftet mange felles problemstillinger
- Kirkene i Thailand og Laos håper på nærmere samarbeid, ikke minst med kirkesenteret i Mukdahaan ved grenseelva som et knutepunkt. Man håper at: "Slik Mekongelven flyter fra Laos inn i Thailand, slik også den åndelige ild...."
- I Mukdahaan arrangerte ELCT (Evangelical Lutheran Church in Thailand) i samarbeid med NMS misjonærer og IMPULS team fra Norge for første gang IMPULS i Asia. Ungdommer fra hele Mekongregionen (Thailand, Laos, Kambodsja, Vietnam og Burma) var invitert og 100 av dem deltok.

Tibetmisjon:

- Flytter til Normisjons lokaler 20. april
- mer samarbeid med Normisjon i Nepal
- Grethe Raddum slutter som gen.sekr. 1. september i år
- søker ny gen sekr. **BE**
- ingen nordmenn i prosjekter i Kina lenger, samarbeid med lokal organisasjon
- Tidligere samarbeidet Tibetmisjonen kun med United Mission to Nepal, UMN. Pga mange samarbeidspartnere har styret bestemt å ansette en stedlig direktør til å følge opp prosjekter og personell i Nepal
- god tilgang på ressurssterke personer som vil jobbe utenlands
- TM vil satse på noen få misjonærer som igjen kan støtte det lokale arbeidet
- Underskudd i 2008 og budsjettet underskudd i 2009, men styret går for det

Areopagos:

- 89 mill. i underskudd i 2008
- Styret har nå vedtatt at Tao Fong Shan skal opprettes som en egen stiftelse. Areopagos vil skille ut et betydelig beløp fra sin grunnkapital til den nyopprettede stiftelsen.
- Alle som jobber i Areopagos' Asiaseksjon går av med pensjon i løpet av 2009
- Det skal ansettes en ny Asiasekretær etter Knud Jørgensen. **BE**
- Satser på en fellesreligiøs debatt i forbindelse med Areopagosdagen til høsten.
- Vurderer strakstiltak ifht. Religionsdebatten

Fra 03.12.08:

- Må innskrenke pga. økonomien, tvinger fram mer spissing, fokusering
- Hvordan kan SMM-relasjonen bli mest mulig relevant? Areopagos ønsker spesielt å profilere seg som en faglig ressurs inn i dette arbeidet.

Misjonsalliansen:

- Arnt i Bolivia under fellessamlingen 2009
- 50 års Fadderjubileum felles satsing med Lisa Børud og Ruben Gatzki **BE**
- Volontørvirksomhet går bra, hatt samtale med dobbelt så mange voluntører som i fjor
- godt overskudd i 2008

Fra 03.12.08 :

- startet arbeid i Liberia, Arnt har vært der, møtt noen av de 10 000 barnesoldatene
- landet må totalt gjenoppbygges
- samarbeider med metodistkirken som har kirker over hele landet og god kredibilitet
- Bistandsnemnda har godkjent Kambodsja prosjekt
- Banker melder tilbake at eneste stedet de ikke har tapt penger er på mikrofinansprosjekter

Israelsmisjonen:

- 1.6 mill i underskudd av et budsjett på 20 mill.
- Spennende besøk i åpenbaringstiden i Oslo Bispedømme fra forsoningsarbeidet Musalaha
- Leder for Musalaha, Salim Munayer, har hatt mange politiske møter bl.a. med Høybråten og UD, håper på off. støtte til forsoningsprosjektene, har allerede fått noe Noradstøtte. Musalaha har hatt nærmere 1000 mennesker igjennom sitt grasrotrettede forsoningsprogram
- Misjonskonsulentene i Bjørgvin og Møre + DL i SMM fikk se DINs arbeid gjennom et allsidig turprogram i februar. De fikk besøke både jødiske og palestinske områder og treffe kristne fra begge folk.
- Kulturhelg i mai. Seminarer og konsert med Jonathan Settel samtidig med Oslo Himmel
- Jobber videre med visumproblematikken(samarbeid med LVF)
- Ismael Nhoko (gen.sekr. i LVF) har utfordret DNI til å delta i et prosjekt om forholdet mellom afrikanske jøder og muslimer/kristne i Afrika

Normisjon

Fra 03.12.08:

- menighetene er mer positive til misjon nå, men er avhengig av god informasjon
- mange unge, ressurssterke folk som ønsker utetjeneste i år

- GF 24-28 juni i Trondheim, får besøk fra alle samarbeidslandene

SMM SAK 02/09

Oppfølging av sak 16/08: "...utarbeide forslag til modell for nærmere samarbeidet mellom KIA og SMM".

Vedtak:

"KIA inviteres til å delta på årets fellessamling. Deltagelsen evalueres i etterkant med tanke på en fast ordning.:

KiIA bes delta i misjonsstrategisk samtale om "misjon-integrering" i forbindelse med KM saken "Migrantmenigheter" høsten 2009.

SMM SAK 03/09

Gjennomgang av strategiplan 2008-2010 (vedlagt)

-Hva er gjort?: Generelt ganske godt samsvar mellom planen og det faktiske arbeidet. Kanskje svakest på hovedmål 4. Se ellers vedlegg "Gjennomgang av strategiplan".

-Generelle momenter som tas med til utarbeidelsen av ny plan 2011-2013:

- Planen har mer et preg av å være handlingsplan enn strategi. Hva som er mål og hva som er middel må tydeliggjøres. Savner MKs rolle i planen.

SMM SAK 04/09

Misjonsstrategisk samtale: Mars 2009 Tema : Kina strategi
(kirkeledelsen fra "tre selv kirken" kommer på norgesbesøk i mai).

Innledere:

Grethe Raddum, avtroppende gen.sekr. i Tibetmisjonen:

Teltmakertjeneste: Det muligens kunst, studenter er også teltmakere.

Kjetil Aano(NMS): Forholdet til 3 selv kirken og husmenigheter:

Valgt å samarbeide med den offisielt godkjente 3 selv kirken(TSPM) og fungerer som brobygger inn til andre kirker.

Kåre Eriksen, Areopagos: Dialogarbeidet:

Kunstutvekslingsprogram berører folk og mange i akademiske kretser gjør kristen vestlig litteratur (Dostojevskij, Augustin etc.) til sin egen.

Areopagos bidrar til å oversette slik litteratur.

SMM SAK 05/09 Fellessamlingen og vennskapskonferansen i juni

(Program for vennskapskonferansen og forslag til program for fellessamlingen se vedlagt.)

Vedtak:

- 1. SMM godkjenner daglig leders forslag til program for fellessamlingen i Porsgrunn 10.-11. juni 2009 med små justeringer.**
- 2. "Evaluering av SMMs forhold vennskapsmenigheter foreslås satt opp som sak til høsten."**
- 3. Det foreslåtte SMM-møtet i etterkant av fellessamlingen utsettes til høsten pga forfall.**

SMM SAK 06/09 Prioriteringsbrev 2010 for MK:

Vedtak:

"Opprettholde de 3 områdene som var i 2009: Misjonsavtaler, Trosopplæring og Gudstjeneste. Ber om muntlige justeringer fra MK på juni samlingen. I presentasjon av rapporten for 2008 bes MK tydeliggjøre hva man har prioritert i praksis."

SMM SAK 07/09 Oppfølging av "Menighet i Bevegelse"

- "Menighet i bevegelse" er blitt aktualisert gjennom kirkens arbeid med kirkeforståelsen (teologisk nemnd arbeider nå med "hva det vil si å være en evangelisk luthersk kirke" fram mot KM 2010) og menighetsutvikling og er konkret blitt etterspurt fra flere hold.

- Hvordan kan vi best følge opp dette slik at vi kan virkeliggjøre vårt mål om å "forme og formidle misjonal kirketenkning og menighetsutvikling" ? (jfr. strategiplanen pkt. 3.3)

Vedtak:

SMM ber AU vurdere hvordan "Menighet i Bevegelse" kan følges opp og presentere et forslag i september møtet."

Ref. Kha

Årsmelding 2008

Kontaktgruppa for Islamsk Råd Norge og Mellomkirkelig råd for Den norske kirke

1. Møtehyppighet og deltakere

I løpet av 2008 møttes Kontaktgruppa for Islamsk Råd Norge (IRN) og Mellomkirkelig råd for Den norske kirke (MKR) 3 ganger. Gruppa har bestått av mer eller mindre faste medlemmer fra IRN og MKR, samt to faste observatører fra Norges Kristne Råd. I tillegg har representanter fra Kirkens Nødhjelp vært til stede på noen av møtene.

Deltakere fra IRN

Senaid Kobilica, Shoaib Sultan, Asghar Ali, Khalid Hussain, Ahmed Ismaili, Bushra Ishaq, Basim Ghoslam, Emir Krilic, Mohammad Hamdan, Abdinor Mohammed Marhmoud

Deltakere fra MKR

Olav Fykse Tveit, Oddbjørn Leirvik, Anne Hege Grung, Jan Opsal, Hanna Barth Hake, Knut Kittelsaa, Sunniva Gylver, Olav Dag Hauge, Line Marie Onsrud

Observatører fra Norges Kristne Råd

Ørnulf Steen, Nora Stene Preston

Sven Thore Kloster fra Mellomkirkelig råds sekretariat har vært Kontaktgruppas sekretær.

2. Saksoversikt for 2008

- Sak 01/08: Godkjenning av dagsorden 06.03.08 og protokoll
- Sak 02/08: Oppfølging av dialogen om homofili og hvordan vi snakker sammen
- Sak 03/08: Oppfølging av samtale om kjønn
- Sak 04/08: Hovedsaker for 2008
- Sak 05/08: Godkjenning av dagsorden 29.05.08 og protokoll
- Sak 06/08: Oppfølging av felleserklæringen og engasjementet for trosfrihet
- Sak 07/08: Konverteringsproblematikk og asylsøkere
- Sak 08/08: Engasjement mot kjønnsbasert vold
- Sak 09/08: Godkjenning av dagsorden 05.11.08 og protokoll
- Sak 10/08: Felleserklæring mot vold i nære relasjoner
- Sak 11/08: Orienteringer
- Sak 12/08: Planlegging av studietur for kontaktgruppa i 2009

3. Temaer

Kontaktgruppa har i løpet av 2008 hatt dialog om en rekke temaer og saker av ulik aktualitet. Her følger en oversikt over noen av de viktigste:

Kjønnsbasert vold og vold i nære relasjoner

I forlengelsen av samtalene fra 2007 om kjønnsrettferdighet og likestilling har kontaktgruppa fortsatt samtalen om kjønn også i 2008. Denne gangen valgte man å fokusere på vold mot kvinner – en konkret utfordring som både kristne og muslimer ønsker å motarbeide. Både teologiske, etiske og menneskerettslige perspektiver har blitt drøftet, og samtalen har resultert i et ønske om en fellesuttalelse mot vold i nære relasjoner. Uttalelsen planlegges lansert i sammenheng med et seminar om tematikken i løpet av våren 2009.

Trosfrihet

Kontaktgruppa har jobbet videre med trosfrihetsspørsmål, og særlig fokusert på hvordan felleserklæringa om trosfrihet og konvertering fra 2007 kan følges opp. Det har vært viktig å understreke at kontaktgruppa har begrenset muligheter til å løse lokale konflikter. Eventuelle konflikter som oppstår er først og fremst en lokal utfordring – både for den lokale kirken og den lokale moskeen. Samtidig har det vært viktig å peke ut sentrale ressurspersoner i hver organisasjon som kan bistå med informasjon og støtte når dette trengs. Dette ansvaret har falt på sekretariatene i IRN og MKR.

Kontaktgruppa har deltatt på Oslokoalisjonen sitt seminar om *Codes of Conduct for missionary activities*. På seminaret ble felleserklæringa om trosfrihet og konvertering presentert, og både MKR og IRN redegjorde for ulike teologiske og praktiske sider ved denne.

Konverteringsproblematikk og asylsøkere

På bakgrunn av at over 100 afghanere hadde anført konvertering som grunnlag for opphold i Norge, drøftet kontaktgruppa trosfrihetstematikken i lys av norsk flyktningpraksis. Mellomkirkelig råd har kritisert både UNEs praksis for å teste konvertittenes troverdighet, samt noen av de kristne trosmenighetens dåpspraksis. Norges Kristne Råd har anbefalinger til sine medlemskirker der de ber menighetene være varsomme med å døpe mennesker uten oppholdstillatelse i Norge. Men anbefalingene til NKR må ikke misbrukes og settes opp mot trosfriheten eller konvertittenes troverdighet. Anbefalingene er adressert til menighetene, ikke til de som søker dåp. Det ble også understreket at mennesker er velkommen i menighetsfellesskap uavhengig av om de er døpt eller ikke.

Kontaktgruppa understreket at trosfriheten gjelder for alle mennesker – også for asylsøkere. Det må ikke stilles andre krav til denne gruppen enn det gjøres til vanlige nordmenn. Tro og trosfrihet kan ikke bli definert som en privatsak som ikke har menneskerettslige konsekvenser.

Kontaktgruppa understreket også på generelt grunnlag at mennesker, uavhengig religiøs tilhørighet, ikke bør returneres til farlige områder hvor de risikerer å bli forfulgt. Kontaktgruppa er bekymret for at en for restriktiv flyktningpolitikk kan føre til at mennesker blir presset til å gå på akkord med egen religiøs integritet.

Dialog og holdninger – om hvordan en samtaler om vanskelige ting

Med utgangspunkt i konfrontasjonene om homofili og dødsstraff i 2007 fortsatte kontaktgruppa samtalen om dialog, konfrontasjon og grenser for dialogen. Det ble

understreket at det ikke finnes grenser for hva en kan snakke om i en religionsdialog, men at man personlig vil mene at det går grenser for hva man ikke bare kan protestere mot i dialogen, men også må protestere mot offentlig.

Internasjonalt engasjement

I løpet av 2008 har kontaktgruppa brukt relativt mye tid på også å engasjere seg i internasjonale prosesser. Kontaktgruppa har startet arbeidet med å sette seg inn i *A Common Word*, brevet fra de 138 muslimske lederne, og har fulgt med på de ulike internasjonale oppfølgingsprosessene av dette. En representant fra kontaktgruppa deltok også, som eneste nordmann, på den saudisk-initierte, muslimske konferansen i Madrid juli 08.

Den planlagte norsk-tysk-iranske konferansen om interreligiøs dialog ble dessverre avlyst, men her skulle kontaktgruppa ha deltatt med 4 personer. Imidlertid deltok to representanter fra kontaktgruppa på Porvoo Interfaith Consultation i Edinburg i desember 08.

Lokalt arbeid

Kontaktgruppa har hatt gleden av å bli informert om mye lokalt interreligiøst engasjement i løpet av 2008. Mange av kontaktgruppas medlemmer er involvert i lokalt arbeid i Oslo, Stavanger og Trondheim.

PROTOKOLL FRA MØTE I TEOLOGISK NEMND, OSLO, 12.–13. MARS 2009

Saksliste:

TN 01/09 Protokoller

TN 01/09/1 Protokoll fra møtet i TN 5.–6. desember 2008

TN 01/09/2 Protokoll fra møte i TNs Arbeidsutvalg 16. februar 2008

TN 02/09 Orienteringssaker

TN 02/09/1 Protokoll MKR-møte 25.–26. februar 2009

TN 02/09/2 Orientering om "A Common Word" prosessen (*mundlig*)

TN 02/09/3 Edinburgh 2010

TN 02/09/4 Bærekraft og Skaperverk

TN 02/09/5 Embetet (Porvoo diakonatkonsultasjon)

TN 02/09/6 Orientering fra konferanse om "Receptive Ecumenism", Durham 2008
(*mundlig*)

TN 02/09/7 A CRME Rapport 2008-2009

TN 02/09/7 B Orientering fra CRME: "Muslims in Europe and the training of clergy and pastoral workers"

TN 03/09 "Hva vil det si å være en evangelisk luthersk kirke i dag?"

TN 04/09 Gudstjenestereformen

TN 05/09 NTSF: "The Nature and Mission of the Church"

TN 06/09 Vår økumeniske profil

TN 07/09 Migrantmenigheter

TN 08/09 Eventuelt

- Møteplan

Tilstede:

Harald Hegstad, Idar Kjølsvik, Gunnar Haaland, Kristin Joachimsen, Svein Granerud, Trond Skard Dokka, Gerd Marie Ådna, Vidar Mæland Bakke, Lars Erik Nordby, Kirsti Guvsàm, Ellen Aasland Reinertsen, Oddbjørn Leirvik, Leif Gunnar Sandvand, Stephanie Dietrich.

Forfall:

Ingeborg Midttømme, Gerd Marie Ådna, Vidar M. Bakke

Fra sekretariatet:

Sven Thore Kloster (Sak 04/09, 07/09), Beate Fagerli

Til saksliste og møteplan:

Ingen tillegg til saksliste ble meldt.

TN 01/09 Protokoller

Merknad til TN 01/09/1 Protokoll fra møtet i TN 5. – 6. desember 2008: Ellen Aasland Reinertsen var ikke tilstede ved møtet.

Vedtak:

Protokollen ble godkjent med merknad.

TN 01/09/2 Protokoll fra møte i TNs Arbeidsutvalg 16. februar 2008 ble tatt til orientering

TN 02/09 Orienteringssaker

TN 02/09/1 Protokoll MKR møte 25. – 26. februar 2009

Ellen Aasland Reinertsen orienterte.

- Det ble bemerket at oversikt og ansvar over nordisk økumenisk samarbeid virker å være et område hvor kommunikasjonen utad fungerer dårligst.

TN 02/09/2 Orientering om ”A Common Word” prosessen (muntlig)

Oddbjørn Leirvik orienterte

- flere prosesser er i gang for å følge opp A Common Word-brevet, bl.a. i Kirkenes verdensråd og i det Lutherske Verdensforbund
- det er en tendens til økt samarbeid mellom katolikker og muslimer i forhold til å stå imot sekularisme, som kan gi grunnlag for uro, avhengig av hva dette fører til.

TN 02/09/3 Edinburgh 2010

Beate Fagerli orienterte kort.

- Til neste møte vil mer informasjon om studieprosessen blant unge misjonsteologer foreligge.

TN 02/09/4 Bærekraft og Skaperverk

Innledning ved Kirsti Guvsám

- Spørsmålet om hvilke ressurser som ligger i dette arbeidet ble diskutert. Fakultetene har markert seg på området. Fakultetene bør se mer aktivt på samarbeid. TF har ansatt doktorgradstipendiat som skal jobbe økumenisk med disse spørsmålene.

TN 02/09/5 Embetet (Porvoo diakonatkonsultasjon)

Innledning ved Stephanie Dietrich

Den norske kirke er vertskap for en konferanse om kirkens diakonale tjeneste i 27. – 30. april 2009. Konferansen følger opp en konsultasjon i 2006, hvor det ble klart at kirkene vil forplikte seg på å jobbe for en felles forståelse av en permanent karitativ tjeneste, ikke en overgangstjeneste til prestetjeneste. Men dette ble problematisk i forhold til andre leke stillinger, slik at muligheten for en slik forståelse ikke kom videre i synoden i Church of England. De keltiske kirkene er derimot mer åpne for å vurdere en slik forståelse. Finnene har gått lengre når det gjelder å snakke om en treleddet embetsforståelse. I Den norske kirke har flertallet i en arbeidsgruppe konkludert med en femleddet tjeneste. Vi anerkjenner den ordinerte tjeneste, men hvilke tjenester krever ordinasjon? Saken er oversendt Bispemøtet.

Fra samtalen:

- Frikirken opererer med det ene embete.
- Saken bør komme opp på et TN-møte.

TN 02/09/6 Orientering fra konferanse om “Receptive Ecumenism”. Durham 2008 (muntlig)

Harald Hegstad orienterte

Receptive Ecumenism and Ecclesial Learning er et nytt konsept i England, som innebærer samvirke mellom kirkelige organer og fakulteter, her initiert ved fakultetet i Durham. Her nøyer man seg ikke med senere å analysere hva som skjedde økumenisk, men man griper faktisk inn og styrer. Dette er en problematikk som preger fakultetene. Nå delvis finansiert av den katolske kirke og brukt midler til å etablere en institusjon som har en slags dobbelfunksjon.

Oddbjørn Leirvik orienterte fra rapportene

Fra samtalen:

- Det er sterke motsetningsfylte tendenser blant de kristne kirkene når det gjelder deres oppfatning av muslimer.
- Skal det være et ansvar for de kristne akademiske institusjoner å legge til rette for videreutdanning av imamer? Dette er en spørsmål mange kristne institusjoner i Europa jobber med. (Jf. Nederland)
- Felleserklæringen: interessant at de som er med på muslimsk side, som ikke er like representative for muslimer som de kristne, støtter retten til å konvertere.
- De ortodokse er ikke like tydelig representert.
- Dette er tema som bør inn i arbeidet med evangelisk luthersk kirke i dag, bl.a. i spørsmålet om sekularisering.
- Summen er at det blir en mer og mer flytende grenser mellom økumenikk og religionsdialog.

Vedtak:

TN tok sakene til orientering (med de merknader som kom frem i samtalen).

TN 03/09 "Hva vil det si å være en evangelisk luthersk kirke i dag?"

Harald Hegstad innledet til saken og forklarte prosessen frem mot MKRs vedtak i februar 2009. Vedtaket innebærer en bestilling til TN om å legge frem et dokument som kan brukes som tema på Kirkemøtet 2010. En arbeidsmodell foreslått av AU er at enkelte nemndmedlemmer bidrar i sitt eget navn. Det behøver ikke være et heldekkende dokument. Artiklene er forfatters eiendom, men det er en fordel om forfatter er villig til å ta imot innspill fra nemnda i prosessen og la det komme til uttrykk i en eventuell revisjon. Til slutt skrives en sammenfatning/innledning som nemnda slutter seg til eller som også står i et navn. Samtalen er vedlagt protokollen.

Vedtak:

Fordeling av kapitler:

Kapittel 1: Innledning ved Harald Hegstad

Kapittel 2: Idar Kjølsvik

Kap 3: Trond Skard Dokka

Kapittel 4: Stephanie Dietrich

Kapittel 6: Sturla Stålsett og Inge Lønning

Kapittel 7: (Om å vie det økumeniske også til den flerreligiøse scenen bør generelt være inkludert i alle kapitler.) "Kirke i samtale med andre religioner" Oddbjørn Leirvik

Andre forslag til bidrag:

- "Var Paulus Lutheraner?" Gunnar Haaland.
- Roger Jensen på kallsetikk.
- Svein Granerud om Lutherdom og misjon.
- Kristin Nordseth: Kvinner og menn i kirken.
- Lasse Nordby: Dnk sett utenfra. Nådens Fellesskap prosessen.
- Ingunn Folkestad Breistein om dissenteringet, om å åpne kristendomsfaget for andre enn Dnk.

Formatet.

Max. 12 – 15 sider per artikkel. Ca. 10 artikler.

Harald Hegstad tar kontakt med fagbokforlaget for tilbud om utgivelse.

Eget skriv til forfatterne sendes. Artikler må sendes inn 20. september.

TN 04/09 Gudstjenestereformen

Trond Skard Dokka innledet til generelle perspektiver om gudstjenestereformen. Innledning til dåpsliturgien ble gitt av Svein Granerud. Idar Kjølsvik innledet over nattverden. Samtalen foregikk i to omganger. Sammendrag av innledninger og samtale er vedlagt protokollen.

VEDTAK:

Alle innspill fra samtalen oversendes Mellomkirkelig råds utvalg som arbeider med høringssvar til gudstjenestereformen.

TN 05/09 NTSF: "The Nature and Mission of the Church"

Gunnar Haaland la frem saken.

Fra samtalen:

- Hva ønsker vi med dette dokumentet? Ønsker vi at det skal utløse et nytt dokument? Eller skal vi hjelpe dem å avslutte prosessen? Er det innspill til en revisjon av dokumentet eller er det meningen å parkere det?
- Det var en drøm fra Faith and Order at dette skulle være ny BEM, noe det ikke er. Kan energien kanaliseres inn i et annet spor for å jobbe videre i en retning.
- Responsen fra kirkene kan også være interessant. Kunne man tenke seg en kombinert dokument med kirkenes svar som gav uttrykk for deres ekklesiologiske syn? Dette bør tas opp i uttalelsen.

Vedtak:

Sekretariatet utarbeider forslag til høringssvar og vi ber om at det avklares med MKR om TN kan få behandle dokumentet på sitt høstmøte.

TN 06/09 Vår økumeniske profil

Saksfremlegger: Stephanie Dietrich

Fra innledningen.

- Det må tydeliggjøres hva som er målet med saken.
- Inntrykket er at vår økumeniske profil har utviklet seg betraktelig, bl.a. ved religionsteologiske satsning. Internasjonalt er religionsdialog viktig, i tillegg er implementering av avtalene vi har inngått satt høyere på agendaen.
- En forsterket satsing på betydningen av økumenikken for kirkenes egne indre liv må diskuteres i forhold til de avtaler vi har inngått med våre søsterkirker. Slik sett er vi mindre isolert enn tidligere.
- Vi har også sett en satsing på multilateralt arbeide, slik som i KV og KEK. Samtidig ser vi at disse er i krise, for eksempel i forholdet til de ortodokse kirkene og i Faith and Orders arbeide. Men vi høster frukten av det multilaterale i våre bilaterale relasjoner, f.eks. BEM. Det multilaterale har spilt en sentral rolle, men nå er det mer de bilaterale som står på dagsordenen, hvor det handler om å implementere de økumeniske avtalene.

- Hvordan klarer vi å forene at vi har undertegnet både Leuenberg og Porvoo? Her er det noen aspekter ved Dnks økumeniske profil som godt kan trekkes frem igjen. I vår tradisjon er episkopé viktig, men vi gjør det ikke til en betingelse for kirkefelleskap. Balansegangen vår mellom bilateralt og multilateralt arbeid er noe vi stadig må jobbe videre med.

Fra samtalen:

- Rammene for saken er at dette notatet er tenkt å ende opp i dokument på Kirkemøtet.
- Debatten må være en debatt om prioriteringer.
- Dette bør ikke omhandle politikken Dnk bør følge, men stille spørsmål som går mer på den interne forankring av de økumeniske avtalene? Det bygger seg i forskjellige kretser antiholdninger til den ene eller andre eller tredje avtalen.
- En del avtaler har blitt til på topplan uten solid forankring nedover. Slike bilaterale samtaler må hjemles lokalt. Nådens fellesskap ble vedtatt hos metodistene nærmest ved akklamasjon, men ikke vedtatt i Dnk før etter nasjonale samtaler. Hva betyr dette i praksis lokalt?
- Det som forsterker at disse avtalene brukes mye energi på toppen er jo at dette befinner seg utenfor Norge. Mens vårt forhold til metodistene, frikirken og nasjonale grupper er viktig. Nådens fellesskap hjalp NKR til å åpne opp for andre kirker: plutselig var baptistene interessert. Sånne avtaler fikk betydning for andre avtaler.

Vedtak:

TN ønsker å sende innspill fra samtalen tilbake til forberedelsen av dokumentet.

TN 07/09 Migrantmenigheter

Saken ble lagt frem av Kristin Joachimsen

Dokumentet tar opp forholdet mellom globalt og lokalt nivå, gjenkjennelse, stedegenhet og har mange overlappingspunkter med andre tema vi behandler. Men hva er fokus i saken? Migrasjon, minoriteter eller det flerkulturelle? Hva er forholdet mellom majoritet og minoritetskirke som har et eget språk? En mulig disposisjon kunne være empiri og retorikk, et veldig viktig grunnlag for å vite hva man snakker om, og kunne klargjøre fokus i saken. Samtidig er det uttrykk for behov for en grundig helhetstenkning om hvordan Dnk skal forholde seg til det flerkulturelle.

Fra samtalen:

- Integrering har en ekklesiologisk side.
- Dette er et forsøk på å få en helhetlig tilnærming til et nytt ekklesiologisk landskap i Norge. Kan strukturelle endringer gjøres for å integrere grupper og enkeltmennesker, hva er forholdet til ansettelse, hvilke nye ting det nye landskapet medfører som må tas med i debatten.
- Hva er definisjonen av migrantmenighet, og hvordan definerer vi migranter? Det er stor forskjell på by og land.
- Temaet konfesjonalitet er underbelyst i dokumentet. De færreste er jo klart lutherske. Hvordan avveier en forholdet mellom konfesjon og etniske, kulturelle forskjeller?
- Hvordan relateres dette arbeidet til arbeidet i NKR?
- Punkt 5 må absolutt være KM-sak.
- Hva betyr det for en tradisjonell menighet hvis det plutselig kommer en hel gruppe til en liten menighet og masse nødvendigvis vil skje i menigheten? Mange kommer til Norge og skal ha jobb. KV, KEK o.a. blir viktige for kontakten med bakgrunn.

- Pkt 5 veldig spennende som KM-tema. Pkt 6: hva menes med amerikanernes begrep ”mixed economy”? Det er både tradisjonelle sognesystemer, samtidig som man også har valgmenigheter.
- Hva er egentlig norsk kultur? En dekontekstualisering. Hvordan har den norske konteksten påvirket vår egen kirke? Dette må man være klar over når man møter andre. Fakulteter lager overgangskurs. Det er behov for mer kunnskap også forskningsbasert kunnskap som grunnlag. Det er en del masteroppgaver skrevet de senere år som kan trekkes inn i saken frem mot KM.
- Troens sak: hvordan forholder vi oss til kristne av andre konfesjoner: det er et økumenisk anliggende i det å være luthersk. Vi er lutherske fordi vi mener det er et godt uttrykk for det allment kristne. Må man gjennom en voldsom konverteringsprosess for å være velkommen hos oss? Samtidig må vi være vare på spørsmålet om proselyttisme, og respektere den enkeltes egne valg, passe oss for majoritetskulturen.
- Tilløp til mixed economy også i Den norske kirke. Hva med grupper som ikke har luthersk identitet? Hva skal vi kreve av dem? Hvordan skal vi forholde oss til andre grupper som vil definere seg innenfor en mer allmenn protestantisk sammenheng?
- Etske forskjeller kan også spille en stor rolle i hvordan saken håndteres.

TN 08/09 Eventuelt

Møteplan for 2009 og 2010:

8. – 9. oktober 2009, Betanien, Oslo

11. – 12. mars 2010. Idar Kjølsvik inviterte til Stiklestad for dette møtet.

14. – 15. oktober 2010

Vedlegg 1

Fra samtalen til sak TN 03/09 Evangelisk luthersk kirkeforståelse i dag:

- Hvis det skulle skrives små artikler, kunne det ikke være spennende å få fagfolk til å bidra?
- Vi snakket litt om hvordan det religionsteologiske perspektivet skal komme inn i dokumentet, noe vi enda ikke har klart å integrere helt. En kan velge en religionsteologisk refleksjon fortløpende, men det kan bli for mye. Samtidig er det utifredstillende å bare ha et religionspolitisk appendix rundt f.eks. rettferdiggjørelseslæren. En måte er altså å ha et religionsteologisk anhang.
- Samtidig er formen løsere hvis vi ikke må skrive samme artikkel, hvilket betyr at man ikke trenger å tenke begrensede kapitler i et felles dokument.
- Vi lever best som nemnd ved å lage et ressursdokument fremfor et konsensusdokument. Det vil gjenspeile større bredde, bidra til teologisk samtale og øke bevisstgjøring. Nedslaget hos delegater på KM er omvendt proporsjonalt med lengde på dokument.
- Forutsetter at dette skal være en kritisk appropriasjon av arven og i den grad flere religiøse synspunkt er viktige for oss vil det være riktig å ta de med i forhold til mange punkter, f.eks. pkt. 3: Ordet og skrifttolkning.
- Kunne observatører hver for seg skrive en respons, et lite "utenfra-syn" på et eller annet som vi hører i samtalen her som kan speiles? Spennende med metodistisk refleksjon av hva det vil si å være en evangelisk luthersk kirke.
- Dette kan ikke være en vedtaks- og komitésak. Men samtidig må vi ha en kortere tekst som vi kan være sikre på at alle på KM orker å lese. Vet ikke hva den bør inneholde, men noe av det er skissert på side 5, men i liten grad rettet mot hva det er *i dag* å være luthersk. Er den norske prosessen linket opp mot LVFs årelange prosess, noe vi kunne tjene på å koble oss opp mot.
- Enig i oppdeling i stort og lite dokument. Hvis man først skal gjøre et ordentlig arbeid som dette bør det gis ut. Dette er en antologi etter akademiske premisser, poeng og positivt for akademia,
- Tema på KM vil trenge noen innledninger. Tenker vi oss dette som bakgrunnsdokument, eller som forslag til innledninger?
- Utenforstående skribenter kan bidra mye, men da går man glipp av prosessen innefor nemnda.
- Tilsvarende prosess med Troende møter Troende, hvor et lite saksdokument faktisk ble vedtatt, med et påfølgende ressursdokument.
- Men annen type sak, her kan man sette av en hel dag til temabehandling på KM.
- Gylden anledning til å utgi en bok om et tema som ikke er overbelyst. Et kort og fyndig kirkemøtedokument, og så gi ut en bok samtidig som alle KM-deltakere får.
- Skal det være akademisk mediterende eller skal det være populært til revitalisering av vanlige troende?
- Kunstig problemstilling, for det kan være vitenskapelig på en måte som gjør at troende, tenkende henger med. Poenget er lesbarheten.

NÅDENS FELLESSKAP**Samarbeidsrådet mellom Den norske kirke og Metodistkirken i Norge****REFERAT FRA MØTE (sendt til godkjenning til samarbeidsrådets medlemmer)**

Tid: 14. april 2009 kl 10.00-14.00
Sted: Kirkens hus, Rådhusgt. 1-3, Oslo

Medlemmer:

Den norske kirke: Helga H. Byfuglien, biskop, Borg
 Olav Fykse Tveit, generalsekretær, Mellomkirkelig råd (*ikke til stede*)
 V: Sven Oppegaard, assisterende generalsekretær, Mellomkirkelig råd
 Hans Erik Ruud, prost, Kongsberg

Metodistkirken: Øystein Olsen, biskop, Norden og Baltikum
 Øyvind Helliesen, tilsynsmann, Nord-Vestre distrikt
 Gunnar Bradley, administrativ leder, Metodistkirken i Norge

Sekretær: Knut Refsdal

Også til stede: Guro Hellgren diakonirådgiver, Den norske kirke (*sak 3*)
 Terje Solberg daglig leder, Frikirken (*sak 4*)

SAKER

Sak 1	Åpning	Vedlegg	Ansvar
	Helga H. Byfuglien ledet åpningen. Vi sang salmen "Livet vant" og deretter ledet biskopen i påsketanker.		
Vedtak			

Sak 2	Referat fra møte 01.12.2008	Vedlegg	Ansvar
	Referat er tidligere utsendt og godkjent via e-post.	1	
Vedtak			

Sak 3	Diakoni	Vedlegg	Ansvar
	<p>Rådet uttalte på sitt forrige møte at det ønsket å foreta en kartlegging av lokalt økumenisk samarbeid i løpet av våren 2009. Brev om dette ble sendt tilsynsmennene i Metodistkirken og prostene i Den norske kirke.</p> <p>Øyvind Helliesen, Sven Oppegaard og Hans Erik Ruud informerte om svar fra følgende: Tromsø (samarbeid i Kirkens Bymisjon), Mysen (felles nattkafe), Skien (diakonal stiftelse), Porsgrunn (sorggrupper og ferieuke for pensjonister), Bergen (treffsted på kjøpesenter), Molde, Ålesund, Sarpsborg, Kongsberg, Fredrikstad (Kirkens Bymisjon), Halden, Hønefoss.</p> <p>Det foregår ikke mye formalisert samarbeid mellom våre to kirker vedrørende diakoni. Det som finnes er også andre kirker med på. Det som er av tiltak for kun Metodistkirken og Den norske kirke dreier seg i hovedsak om felles gudstjenester.</p> <p>Guro Hellgren er invitert til å bidra i arbeidsgruppa i Metodistkirken som arbeider med diakoniplan.</p>		
Vedtak	<p>Sven Oppegaard og Øyvind Helliesen samler all mottatt informasjon og lager en samlet framstilling av alt.</p> <p>Karl Anders Ellingsen forespørres om å lage et par historier om gode lokaløkumeniske tiltak som kan spres i de respektive kirker.</p>		SO/ØH ØH

Sak 4	Felleserklæringen om rettferdiggjørelse ved tro	Vedlegg	Ansvar
	Det blir en nasjonal markering lørdag 31.10.09 i Vestre Frikirke i Oslo, bestående av gudstjeneste og seminar. Den katolske kirke og Den Evangelisk Lutherske Frikirke har svart at de vil være med på markeringen, som får følgende program: 15.00 Vesper ledet av den katolske biskopen i samarbeid med den lokale pastoren.		

	16.00 Samling med servering. Bidrag fra Biskop Bernt Eidsvig/ Else-Britt Nilsen, Roar G. Fotland, Arnfinn Løyning og Biskop Helga H. Byfuglien. Det vurderes å sende et brev til alle menigheter i alle disse fire kirkesamfunnene for opplesning på gudstjenesten søndagen før.		
Vedtak	<i>Det nedsettes en arbeidsgruppe bestående av Sven Oppegaard, Arne Kirsebom og en metodistprest fra Oslo (Øyvind Helliesen skaffer) som planlegger arrangementet 31.10. Sven Oppegaard innkaller. Arbeidsgruppa får ansvar for å vurdere brev til menighetene, samt muligheten for en trykksak med JDJF-dokumenter.</i>		SO/ØH

Sak 5	Ordning for felles nattverdfeiring	Vedlegg	Ansvar
	Vi hadde en gjennomgang av de respektive kirkers nattverdliturgier. Det anbefales at man normalt bruker liturgien i den kirken der gudstjenesten holdes.		
Vedtak	<i>Det utarbeides en gudstjeneste til bruk ved spesielle anledninger.</i>		SO

Sak 6	Aktuelle saker	Vedlegg	Ansvar
	Informasjon om aktuelle og relevante saker fra de to kirkene. Den norske kirke informerte om de store reformene som pågår knyttet til trosopplæring og gudstjenestefeiring, samt om implementeringen av diakoniplanen og om homofilisaken. Metodistkirken informerte om ny biskop for Norden og Baltikum og om Årskonferansen på Kolbotn i juni.		
Vedtak	<i>Informasjonen mottatt.</i>		

Sak 7	Organisering av rådet	Vedlegg	Ansvar
	Tove Odland har gitt beskjed om at hun ønsker å tre ut av Rådet. Øystein Olsen og Knut Refsdal slutter i nåværende stillinger i april/mai. Metodistkirkens nye biskop, Christian Alsted, vil bli nytt medlem etter Øystein Olsen, mens Hovedstyret oppnevner et nytt medlem etter Tove Odland på sitt møte i april. Sven Oppegaard gav beskjed om at Den norske kirke ville oppnevne et nytt medlem i Rådet som erstatter for Beate Fagerli, og at han selv vil være vara for Olav Fykse Tveit. Det har vært diskutert om Den norske kirke skal gi denne plassen til en representant fra Frikirken. Dette ble problematisert fra flere hold i Rådet. Informasjon om nye oppnevninger gis når disse er klare.		
Vedtak	<i>Fra og med høstmøtet 2009 overtar Den norske kirke leder- og sekretærfunksjonene for Rådet for en 2-årsperiode. Signalene vedr. representasjon fra Frikirken tas med tilbake til MKR.</i>		SO

Sak 8	Neste møte	Vedlegg	Ansvar
Vedtak	<i>Mandag 12. oktober kl 10.00-14.00 i Akersbakken 37.</i>		GB

Sak 9	Eventuelt	Vedlegg	Ansvar
Vedtak	<i>Spørsmål knyttet til vigselfrett i hverandres kirker ble tatt opp. Helga H. Byfuglien tar opp denne saken med Ingrid Vad Nilsen.</i>		HHB

Oslo, 01.05.2009
Knut Refsdal